

**የጥንት ቤተ ክርስቲያን
ታሪክ ።**

ክዮሐንስ ሳንድቪድ ።

መካነ ኢየሱስ ሥነ ጽሑፍ ክፍል ።

**አዲስ አበባ ፲፱፻፹፫ ዓ.ም.
በቦሌ ማተሚያ ቤት ታተመ ።**

መጀመሪያ በገጠዎቹ ዓ.ም. ታተመ "

ሁለተኛ በገጠዎቹ ዓ.ም. ታተመ "

መቅደም ። 5

ምዕራፍ አንድ ።

ቤተ ክርስቲያንን የመሠረታት 7

ምዕራፍ ሁለት ።

የሐዋርያት ዘመን ቤተ ክርስቲያን..... 16

፩. በኢየሩሳሌም ።

፪. በሰማርያ ።

፫. ፈረሳዊው ሳውል ክርስቲያን ሆነ ።

፬. የአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን ተቋቋመች ።

፭. የእግዚአብሔርን ቃል እንዲሰብ
ብኩ በርናባስና ጳውሎስ ተላኩ ።

፮. በኢየሩሳሌም ስለ ተደረገው ጉባዔ።

፯. ጳውሎስ የወንጌል ሥራውን ቀጠለ ።

፰. ጳውሎስ የክርስቶስ እስረኛ ሆኖ እስከ
ሮሜ ደረሰ ።

ምዕራፍ ሦስት ።

በሮሜ ክርስቲያኖች ስለ እምነታቸው ተሠጧል
ኔሮ ቄሣር ። 43

ምዕራፍ አራት ።

በክርስቲያኖችና በአረማውያን መካከል የነበ
ረው ልዩነት እንዴት ነው? 47

ምዕራፍ አምስት ።

ታላላቅ ስደቶችና ሰማዕታት ። 53

፩. በዶሜቲያኑስ ዘመን መንግሥት ስለ
ሆነው ስደት ። *Domitian*

፪. እግዮቲዮስ ። *Septimius*

፫. ፖሊካርጽ ። *Polycarp*

፬. ዩስቲኑስ ። *Justin Martyr*

፭. ጲርኢቱኦ ።

፮. በዴሲዩስ ዘመን መንግሥት ስለ
ሆነው ስደት ።

፯. ዲዎክሌቲያኑስ ያመጣው ከባድ ስደት ።

ምዕራፍ ስድስት *	
ቤተ ክርስቲያንን ያስፋፉ ሁኔታዎች እንዴት ያሉ ናቸው?	72

ምዕራፍ ሰባት *	
በስደት ጊዜ ፈርተው ክርስቶስን የካዱትን ቤተ ክርስቲያን እንዴት አደረገቻቸው?..	80

ምዕራፍ ስምንት *	
ለክርስቲያኖች ሙሉ ነጻነት ተሰጣቸው..	82

ምዕራፍ ዘጠኝ *	
ዩሊያኑስ ከሐዲ	84

ምዕራፍ አሥር *	
ክርስትና በኢትዮጵያ ስለ መግባቱ	86

ምዕራፍ አሥራ አንድ *	
የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን ሥርዐትና እምነት *	93

ምዕራፍ አሥራ ሁለት *	
የስሕተት ትምህርቶች *	100
ሀ፡ የስሕተት ትምህርቶች በሐዋርያት ዘመን *	
ለ፡ የስሕተት ትምህርቶች ከሐዋርያት ዘመን በኋላ *	

ምዕራፍ አሥራ ሦስት *	
የጥንት ቤተ ክርስቲያን የሃይማኖት መግለጫዎች *	108

ምዕራፍ አሥራ አራት *	
ባሕታውያንና መነኩሳት	113

ምዕራፍ አሥራ አምስት *	
የጥንት ቤተ ክርስቲያን አባቶች.....	116
ሀ፡ ኢሬኔዎስ ፡ ለ፡ ተርቱሊያኑስ ፡ ሐ፡ አምብሮሲዩስ ፡ መ፡ አውግስጢኖስ ፡ ሠ፡ የሌሎች መምህራን ታሪክ በአጭሩ *	

ምዕራፍ አሥራ ስድስት *	
መደምደሚያ *	131

መቅደም ።

ስለ መጽሐፉ ይዞታ ።

የጥንት ቤተ ክርስቲያን ታሪክ የተሰኘው ይህች አነሥተኛ መጽሐፍ ቤተ ክርስቲያን ከተመሠረተችበት ጊዜ እንሥቶ እስከ ፳፻ ዓ.ም. ገደማ ያለውን ታሪክ ታወሳለች ።

ቤተ ክርስቲያን በዓለም ውስጥ እንዴት እንደ ተመሠረተች፣ በሐዋርያትም ዘመን እንዴት እንዳደገች፣ የጥንት ዘመን ክርስቲያኖችም በሃይማኖታቸው ምክንያት እንዴት እንደ ተቸገሩና በስደት መካከል እስከ መጨረሻ እንዴት እንደ ጸኑ በዚህ ታሪክ ተተርኩል ። ይህም ብቻ ሳይሆን ክርስቲያኖች ቢለዩዱም የክርስትና ሃይማኖት አስደናቂ በሆነ ፍጥነት እየተስፋፋ መሄዱን ይተርካሉ ።

ቀጥሎም ክርስትና በኢትዮጵያ የገባው በጥንት ቤተ ክርስቲያን ዘመን ስለ ሆነ ለዚህ ታሪክም የራሱ ምዕራፍ ይገኝበታል ።

ስለ ጥንት ቤተ ክርስቲያን መምህራንም አንባቢ ጥናት ለማድረግ እንዲችል የሕይወታቸው ታሪክ በአጭሩ ተጽፎ ይገኛል ።

በተለይም የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን እምነትና ሥርዓት ለክርስቲያን ሁሉ መምሪያና አብነት እንደ መሆኑ መጠን የዘመናችን ክርስቲያኖች ቢያጠኑት ይጠቅማል ። የጥንት ቤተ ክርስቲያን ትክክለኛ አድርጋ የተቀበለችው ትምህርት ምን ምን እንደሚል ከታሪኩ ጋር ተያይዞ ተጽፎአል ።

ሰው ግን እውነተኛውን ሃይማኖት ይዞ እንዲኖር ከስሕተት የተጠበቀ መሆን አለበት ። ከሐዋርያት ዘመን ጀምሮ የስሕተት መምህራን እየተነሡ ምዕመናንን ያስቸግሩ እንደነበር ታሪክ ይናገራል ። ክርስቲያን እውነትን ይዞ ከሐሰት እንዲርቅ ይህን ታሪክ ትምህርት አድርጎ ሊጠቀምበት ያስፈልገዋል ።

በአጭሩ፣ ታሪክ እንደ አስተማሪ የሚቆጠር ነው። ስለዚህ ጥናት የምናደርገው ባለፉት ዘመናት የሆነውን ነገር ለማወቅ ብቻ ሳይሆን ትምህርት እንድንቀስም በት ነው ።

ቀላልና አጭር በሆነ አጻጻፍ የተዘጋጀች ይህች መጽሐፍ ለቤተ ክርስቲያን መሪዎች ለተራ ምዕምናንም ጭምር ይህን የመሰለ ጥቅም እንድትሰጥ ተስፋ በማድረግ ለአንባቢያን አቅርቤአለሁ ።

«የእግዚአብሔርን ቃል የተናገሩትሁን ዋናዎችሁን አስቡ ፡ የኑርዳቸውንም ፍሬ እየተመለከታችሁ በእምነታቸው ምስሉአቸው ። ኢየሱስ ክርስቶስ ትናንትና ዛሬ እስከ ለዘላለምም ያው ነው።»

ዕብ. ፲፫፡፯—፰ ።

አዋሳ በመጋቢት ወር ፲፱፻፸፩ ዓ. ም.

የሐንስ ሳንድቬድ ።

ቤተ ክርስቲያንን የመሠረታት ።

፩፡ ማን ነው ?

ቤተ ክርስቲያንን የመሠረታት ኢየሱስ ክርስቶስ ነው ። በክርስቲያኖችም እምነት ጀማሪዋ ከመሆኑም በላይ እስከ ፍጻሜ ዘመን ድረስ የቤተ ክርስቲያን ራስና መሪ ሆኖ ይኖራል ።

ማቴዎስ ፡ ማርቆስ ፡ ሉቃስና ዮሐንስ የተባሉት ፡ ወንጌላውያን ተብለው የተሰየሙት አራት ሰዎች የሕይወቱን ታሪክ ጽፈዋል ። ታሪኩን ወረድ ብለን በአጭሩ እንጽፋለን ። አንባቢ በሰፊው ሊያጠናው ቢፈልግ በአዲስ ኪዳን ውስጥ ሊያገኘው ይችላል ።

ኢየሱስ በምድር ላይ በነበረበት ጊዜ ያስተማረውን ትምህርት ለማብራራት ሲሉ ልዩ ልዩ ጽሑፎችን የጻፉ ሌሎችም አሉ ። እነርሱም የጻፉት ትምህርታዊ ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ በአዲስ ኪዳን ውስጥ ተጠራ ቅዋ ይገኛል ። ወደፊት በአጭሩ እናየዋለን ።

በመጀመሪያው የኢየሱስን ትምህርት ተምረው የተቀበሉት ሰዎች መምህራቸውን እውነተኛ ሰው ሆኖ አገኙት ። በብሉይ ኪዳን ዘመን ነቢያት ሁሉ የተናገሩት የትንቢት ቃል በእርሱ ሁኔታ ፍጻሜ ያገኘ ነው የማለት እምነት ስለ ነበራቸው፡—እግዚአብሔር የቀባው ወይም መሢሕ ኢየሱስ ነው እያሉ ያስተምሩ ነበር ። ሰው ከመሆኑም በላይ ግን እውነተኛ አምላክ መሆኑንም እስከ መረዳት ድረስ ። ከዚህም የተነሣ የእግዚአብሔር ልጅ ነው ይሉት ነበር ። ዓለምን ከኃጢአትና ከመከራ ሁሉ ለማዳን ከእግዚአብሔር ተልኮ የመጣ እርሱ ነው እያሉ ይመስክሩ ነበር ።

ይህን ሁሉ ወደፊት መመልከታችን አይቀርም ። ስለዚህ ለጊዜው እንለፈውና ወንጌላውያን እንደጻፉት የኢየሱስን የሕይወቱን ታሪክ እናጥና ።

፪ ፤ ልደቱ ።

የሮሜ መንግሥት ቄሣር በግዛቱ ውስጥ ያሉት ሰዎች በሙሉ ስም ስማቸው ተጽፎ እንዲመዘገቡ ትእዛዝ አስተላልፎ ነበር ።

በአይሁድ አገር በናዝሬት ከተማ ከዳዊት ቤትና ወገን የሆነ የሴፍ የተባለ ሰው ይኖር ነበር ። እርሱም ማርያም የተባለችውን ልጃገረድ አዋቶ ኖሮ እንዲጻፉ ይዞአት ወደ አገሩ ወደ ቤተ ልሔም መጣ ። ማርያምም ከየሴፍ ጋር ሳትገናኝ በድንግልናዋ በመንፈስ ቅዱስ ሥራ ፀንሳ ነበር ። በቤተ ልሔምም በቆዩበት ወቅት የመውለጃዋ ጊዜ ደርሶ ወንድ ልጅ ወለደች ። ወንጌ ላዊው ሉቃስም እንደ ጻፈው የእግዚአብሔር መልአክ በገለጠላቸው መሠረት ለሕፃኑ ልጅ ኢየሱስ የሚለውን ስም አወጡለት ። ሉቃ. ፪ ። ማቴ. ፩ ።

፫ ፤ ልጅነቱ ።

በአገር ውስጥ ንጉሥ ተወልዶአል የሚል ወራ ተሰማ ። በሮሜ መንግሥትም ሥር የአይሁድን አገር ይገዛ የነበር ሄሮድስ ደነገጠ ። ዙፋኑን እንዳይወርስብኝ በማለት ሕፃኑን ኢየሱስን ሲገድለው ፈለገ ። ከዚህም የተነሣ የሴፍ ማርያምንና ሕፃኑን ይዞ ወደ ግብጽ አገር ሸሸ ። ሄሮድስም እስኪሞት ድረስ በዚያ ኖረ ።

ንጉሡ ከሞተ በኋላ ወደ ትውልድ አገሩ ተመልሶ በገሊላ ክፍለ አገር ወደምትገኝ ወደ ናዝሬት ከተማ መጣ ። ከማርያምና ከሕፃኑም ጋር በዚያ ተቀመጠ ።

ስለ ኢየሱስ የልጅነት ታሪክ ብዙ እውቀት የለ ንም ። ይኸውም ስላልተጻፈልን ነው ። ሆኖም ሉቃስ ከጻፈልን ታሪክ እንደምንረዳው ብላቴናው ኢየሱስ በየሴፍና በማርያም ቤት በሰላም አደገ ። አስተዋይም ልጅ ሆነ ። እግዚአብሔርን የሚፈራ ፣ ለወላጆቹም የሚታዘዝ ፣ ቃላቸውንም የሚያከብር ልጅ ነበር ።

የአሥራ ሁለት ዓመት ልጅ በሆነ ጊዜ በፋሲካ በዓል ወራት በዓሉን ለማክበር ከየሴፍና ከእናቱ ከማርያም ጋር ወደ ኢየሩሳሌም እንዲሄድ ተፈቀደለት ። በዓሉም አልፎ ወደ ቤት ለመመለስ በመንገድ ላይ ሳሉ በመን ገደኞች መካከል ቢያጡት ሊፈልጉት ወደ ኢየሩሳሌም

እንደ ገና ሄዱ ። በቤተ መቅደስም በመምህራን መካከል አገኙት ።

ጥያቄ ሲጠይቃቸው ፡ ለጥያቄአቸውም መልስ ሲሰጥ የሰሙት ሁሉ ከማስተዋሉ የተነሣ ተገረሙ ።

ቢሆንም ገና ልጅ ነውና ከዮሴፍና ከእናቱ ከማርያም ጋር ወደ ቤቱ ወደ ናዝሬት ተመለሰ ። ይታዘዝላቸውም ነበር ። በቁመትም ብቻ ሳይሆን በጥበብም በሞገስም በእግዚአብሔርና በሰው ፊት ያድግ ነበር ። ሉቃ. ፪ ።

፬ ፡ በመጥምቁ ዮሐንስ እጅ ተጠመቀ ።

የልጅነት ዘመን አልፎ ኢየሱስ በዕድሜ ወጣት ሆነ ። ከወጣትነትም አልፎ ሙሉ ሰው እስከ መሆን ድረስ ። በእነዚህ ባለፉት ዓመታት ውስጥ የሆነውን ታሪክ ግን ወንጌላውያን አልጻፉልንም ። ከዚህም የተነሣ ስለ ኢየሱስ ወጣትነት ፡ እንዲሁም ሙሉ ሰው እስኪሆን ድረስ በናዝሬት ስላሳለፉቸው ዓመታት ብዙ እውቀት የለንም ። ሆኖም በእንጩት ጸራቢው ወይም በአናጢው በዮሴፍ ቤት ውስጥ መቀመጡን እናውቃለን ። ብዙዎች ልጆች ባሉበት ቤት አድጎአል ማለት ነው ። ማቴ. ፲፫ ፡ ፶፭—፶፮ ።

ኢየሱስ በይፋ ለሕዝብ ከመገለጡ በፊት በይሁዳ አገር አንድ ስመ ጥሩ ሰባኪ ተነሥቶ ነበር ። ይኸውም መጥምቁ ዮሐንስ ነው ። በይሁዳ ምድረ በዳ የንስሐን ስብከት ሲሰብክ በብዙ ሺህ የሚቈጠር ሕዝብ ወደ እርሱ ይጎርፍ ነበር ። ኃጢአታቸውንም እየተናዘዙ በዮርዳኖስ ወንዝ ከዮሐንስ ይጠመቁ ነበር ።

ኢየሱስም ዕድሜው ሠላሳ ዓመት ያህል ከሆነው በኋላ ሊጠመቅ ወደ ዮሐንስ መጣ ።

የዮሐንስ ጥምቀት ግን ለኃጢአተኞች የሚሆን ነውና ኢየሱስ በሥራው ከሌላ ሰው ሁሉ የተለየ መሆኑን ስለ ተገነዘበ ሊያጠምቀው አልወደደም ። «እኔ በአንተ ልጠመቅ ያስፈልገኛል አንተም ወደ እኔ ትመጣ ለህን? አለው ። ኢየሱስ ግን ፡— አሁንስ ፍቀድልኝ ፤ እንዲህ ጽድቅን ሁሉ መፈጸም ይገባናል» ባለው ጊዜ መጥምቁ ተስማምቶ አጠመቀው ።

ከተጠመቀ በኋላ አይተውት የማያውቁት ነገር ታየ፤ ተሰምቶም የማይታወቅ ልዩ ነገር ተሰማ። ወንጌ ላዊው እንደሚተርከው የእግዚአብሔር መንፈስ እንደ ርግብ በኢየሱስ ላይ ሲወርድ ታየ። ከሰማያትም፡— በእርሱ ደስ የሚየለኝ የምወደው ልጄ ይህ ነው የሚል ድምፅ መጣ።

እግዚአብሔር አብ ስለ አንድ ልጁ ሲመሰክር መጥምቁ የሐንስ በዚያን ጊዜ ለመስማት በቃ። ማቴ. ፫።

፩፡ የኢየሱስ ስብከትና ትምህርት ።

ኢየሱስ በየሐንስ እጅ ከተጠመቀ በኋላ በሕዝብ መካከል ስብከት ጀመረ። በከተማ በባላገርም ሰው ከኃ ጢአቱ እንዲመለስና በወንጌል እንዲያምን ይሰብክ ነበር። የመጥምቁን የየሐንስን ስብከት ቀጠለ ማለት ነው። በመጥምቁና በኢየሱስ መካከል ግን አንድ ልዩ ነት መኖሩን የወንጌል ታሪክ ያስረዳናል። ይኸውም መጥምቁ የሐንስ፡— እነሆ፡ የዓለምን ኃጢአት የሚያ ሰወግድ የእግዚአብሔር በግ እያለ ስለ ራሱ ሳይሆን ስለ ኢየሱስ ብቻ የሰበከ ሲሆን ኢየሱስ፡— እናንተ ደካሞች ሸክማችሁ የከበደ ሁሉ፡ ወደ እኔ ኑ፡ እኔም አሳርፋችኋለሁ እያለ ስለ ራሱ የሰበከ በመሆኑ ነው። የሐ. ፩፡ ፳፱። ማቴ. ፲፩፡ ፳፰።

ኢየሱስ በስብከቱ ኃጢአተኞችን ወደ ራሱ ይጠራ ነበር። የኃጢአታቸውን ስርየት የሚያገኙት ከእርሱ ነውና። ፈሪሳውያንና ሰዱቃውያን የተባሉት የዘመኑ መንፈሳውያን መሪዎች ኃጢአተኞች የሚሉአቸውን ይንቁ ነበር። ኢየሱስ ግን ለኃጢአተኛ ሁሉ እያዘነለት በስብከቱ ወደ ራሱ ሊያቀርበው ይሞክር ነበር።

ከዚህም በላይ እግዚአብሔር ከጥንት ዘመን ጀምሮ ለሰው የገለጠውን ቃል መሠረት በማድረግ ኢየሱስ ያስተምር ነበር። ለዚህም በማቴዎስ ወንጌል ከምዕራፍ ፩—፯ ያለው የተራራ ስብከት የተባለው ትምህርት ጥሩ ማስረጃ ሊሆን ይችላል። ትምህርቱም ጣፋጭና ልብን የሚማርክ ስለ ሆነ በብዙ ሺህ የሚቈጠር ሕዝብ ለመስማት ወደ እርሱ ይጉርፍ ነበር። እንደ ዘመኑ

መምህራን ሳይሆን በኃይልና በሥልጣን ስለሚያስተምር ብዙዎቹ በማድነቅ ይሰሙታል ።

ፈረሳውያንና ጸፎች ግን ኢየሱስን አይወድዱትም ነበር ። ካለመውደድም አልፈው ይጠሉት ጀመር ። ይኸውም በመንፈሳዊ ረገድ ያሳዩትን ስንፍና ስለ ዘለፈ፣ ዓለማዊነታቸውንም ስለ ገለጠባቸው ነው ። ማቴ. ፳፫። ከዚህም ሌላ እነርሱን ትቶ ኢየሱስን ይከተል የነበረው ሕዝብ በርከት ያለ በመሆኑ በምቀኝነት ዓይን ሳይመለከቱት አልቀሩም ። ዮሐ. ፲፪፣ ፲፱ ።

ስለ ዓለም መጨረሻ ሁኔታዎችም ስለ ፍርድም ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን አስተምሮአል ። አሁን ያለን በት ዓለም ያልፋል ። እግዚአብሔር ግን በቦታው አዲስና ፍጹም የሆነ ዓለም ይተካል ። ማቴ. ፳፬ — ፳፭ ።

፯፣ ተአምራቱ ።

አራቱ ወንጌላውያን እንደ ተረኩልን ሁሉ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ቃል መምህር ከመሆኑም በላይ ተአምራትን ለመሥራት ልዩ ኃይል ነበረው ። የዘመኑ ሕዝብ እስኪደነቅ ድረስ ልዩ ልዩ ተአምራታዊ ሥራዎችን በመሥራት ክብሩን ገልጦአል ።

በእጅ በመዳሰስ ወይም አንድ ቃል በመናገር የዕውሮችን ዓይን ከፍቶአል ። ሽባዎችንም ፈውሶአል ። ለምጸዎችም በእርሱ ኃይል ከደዌአቸው ነጽተዋል ። በአምስት እንጀራና በሁለት ዓሣ በመጠቀም አምስት ሺህ ሰዎችን በበረሃ የመገበበት ጊዜ አለ ። እንዲያውም ሙታንን በማስነሣት በሞት ኃይል ሥልጣን ያለው መሆኑን በግልጥ አሳይቶአል ። ዲዳዎች እንዲናገሩ አድርጎአል ። ደንቆሮችም እንዲሰሙ ጀሮአቸውን ከፍቶአል ። በርኩስ መንፈስ የተያዙትን አድኖአል ።

ይህንን ሁሉ ለማድረግ ያበቃው ለተቸገሩት ሁሉ የተሰማው ፍቅር ነው ። ችግር ለጸናበት ሁሉ ከልብ ያዝንለት ነበር ። የረድኤት እጁንም ይዘረጋለት ነበር ። ዝናውንም የሰሙት ሁሉ ፡—ሁሉን ነገር ደገና አድርጎአል እስኪሉ ድረስ እግዚአብሔርን ያመሰግኑ ነበር ። ኢየሱስም በተመላለሰበት ሁሉ ይከተሉታል ። ማር. ፯፣ ፴፯ ።

፯ ፤ ደቀ መዛሙርትን ጠራ ።

ኢየሱስ ብቻውን አይሠራም ነበር ። የእግዚአብሔር ቃል ወደ ሕዝብ ሁሉ እንዲዳረስ ገና ከአገልግሎቱ መጀመሪያ አንሥቶ ከእርሱ ጋር ሆነው ሕዝቡን እንዲያስተምሩ ደቀ መዛሙርትን ለይቶ ጠራ ። ከማስተማርም ሌላ ድውዮችን እንዲፈውሱ ፣ አጋንንትንም እንዲያወጡ ሥልጣን ሰጣቸው ።

በመጀመሪያ የተጠሩት አሥራ ሁለት ናቸው ። ማር. ፫ ። ከዚያም በኋላ ሌሎችን ሰብዓ ደቀ መዛሙርት መርጦ ወንጌልን እንዲሰብኩ ላካቸው ። በእነርሱም አገልግሎትና ምስክርነት የእግዚአብሔር ቃል የኢየሱስም ዝና በብዙ ስፍራ ተሰምቶ ተሰራጭቶአል ። ሉቃ. ፲ ።

፰ ፤ መከራ ተቀበለ ተሰቅሎም ሞተ ።

ኢየሱስ በስብከቱና በተአምራቱ ለአገሩ ሕዝብ ያስገኘው በረከት ሰፊ ቢሆንም ሰው ስለ እርሱ የሚያደርገው አስተያየት በጣም የተለያየ ነበር ።

ግማሾቹ የቸርነት ሥራውን ሁሉ በመመልከት ፡— ደግ ሰው ነው እያሉ ያመለግኑት ነበር ። ሌሎች ግን ከዚህ በመለየት ፡— አይደለም ፣ ሕዝቡን ያሳስታል ይሉ ነበር ። ዮሐ. ፮ ፣ ፲፪ ። በሥራው የተደሰቱ ሲኖሩ ያልተደሰቱበትም ይኖራሉ ማለት ነው ። ጥላቻቸውም እየባሰ ሄደ ። በተለይም የሕዝቡ መሪዎች የሆኑት የካህናት አለቆችና ሽማግሌዎች በጠላት ዓይን ይመለከቱት ነበር ። በተንኮልም ሊያስይዙት ሊገድሉትም ተማከሩ።

ከአሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት አንዱ ከካህናት አለቆች ገንዘብ ተቀብሎ ኢየሱስን አሳልፎ እንዲሰጥ ቃል ገባላቸው ። እንዳሰቡትም ሆነላቸው ። በይሁዳ አስቆሮቱ መሪነት ኢየሱስ ተገኘና ተያዘ ።

በሐሰትም ተከስሶ ገዢ ወደ ሆነው ወደ ጴንጤና ዊው ወደ ጲላጦስ ለፍርድ ቀረበ ። ገዢውም ሕዝቡን ለማስደሰት ሲል እንዲሰቅሉት ፈቀደላቸው ።

ኢየሱስ ተሰቅሎ ሞተ። ደቀ መዛሙርቱም ተበታተኑ ። በትምህርቱና ተአምራታዊ በሆኑ ሥራዎቹ በሕዝብ

መካከል ብዙ አድናቆትን ያተረፈ ፣ ሰዎችም በብዙ ሺህ የሚከተሉት ኢየሱስ በሕይወቱ መጨረሻ ላይ እንደ ወንበዴ ተቈጥሮ አሳፋሪ በሆነ አሟሟት ሞተ ።

ታላቅ ነቢይ ነው ፣ ሊያድነን የመጣ እርሱ ነው እየተባለ ይታመንበት የነበር አስደናቂ ሰው የወጠነው ነገር በዚህ መፍረሱ ነውን? ፍሬ ቢስ ሆኖ ይቀር ይሆን? የሆነውን ታሪክ ለተከተለ ሰው ኢየሱስ የጀመረው ነገር ያልተሳካ መስሎ ይታይ ይሆናል ። መልካል በሆነ አጀማመር ጀመረ ፣ ፍጻሜው ግን አሳዛኝ ይመስላል ።

እርሱ ራሱ ግን ከመሞቱ በፊት ለደቀ መዛሙርቱ እንድ ነገር ነግሮአቸው ነበር ። ከሞትሁ በኋላ በሦስተኛው ቀን ከሙታን እነሣለሁ ብሎአል ። ይህ ቃል ግን በመጀመሪያ ምሥጢሩ አልገባቸውም ነበር ። ሆኖም በሞተበት በሦስተኛው ቀን የሆነውን ነገር ባዩትና በሰሙት ጊዜ አስቀድሞ የነበራቸውን ቃል በመገረም አስታወሱት ።

፱ ፣ ከሙታን ተነሣ ።

ኢየሱስ ከሞተ በኋላ ከዓለት በተወቀረ መቃብር ውስጥ ተቀበረ ። የመቃብሩም መግቢያ በር በትልቅ ድንጋይ ተዘጋ ። አራቱ ወንጌላውያን ማቴዎስ ፣ ማርቆስ ፣ ሉቃስና ዮሐንስ በታሪካቸው ላይ እንደ ጻፉት ግን በተቀበረበት በሦስተኛው ቀን ጥቂቶች ሴቶች መቃብሩን ለማየትና አስከሬኑን በሽቱ ለመቀባት ወደ መቃብሩ ስፍራ ቢመጡ ድንጋዩን ከመቃብሩ መግቢያ ተንከባልሎ አገኙት ። መቃብሩም ባዶ ነው ።

የኢየሱስን ሥጋ በቦታው አላገኙትም ። የእግዚአብሔር መልአክ ግን ተገልጦላቸው ፡— በዚህ የለም ፣ ከሙታን ተነሥቶአል አላቸው ።

ሴቶቹም በፍርሃትና በድንጋጤ ወደ ደቀ መዛሙርቱ ተመልሰው ያዩትንና የሰሙትን ነገር ቢነግሩአቸው ለጊዜው ከእውነት የራቀ ወሬ መስሎአቸው ሊያምኑት አልቻሉም ። በኋላ ግን ኢየሱስ በተለያዩ ጊዜአት ሕያው ሆኖ ራሱን ለደቀ መዛሙርቱ መግለጡን ወንጌላውያን በጽሑፋቸው መስክረውልናል ።

መግደላዊት ማርያም የተባለችው ሴት በግልጽ አይታወቅም ። ለአሥራ አንዱ ደቀ መቅመዛሙርትም ታይቶአል ። ጴጥሮስም አይቶታል ። ከደቀ መዛሙርቱም ሁለት ሌሎች ኤማሁስ ወደ ተባለችው ከተማ ለመሄድ በመንገድ ላይ ሳሉ ኢየሱስ በመንገድ ላይ ተገናኝቶአቸው አነጋግሮአቸዋል ። ሌሎችም ያዩት አሉ ሲሉ የመጀመሪያ ዘመን ክርስቲያኖች ጸሐፊዎች ጽፈዋል ። ማቴ. ፳፰ ። ማር. ፲፮ ። ሉቃ. ፳፱ ። ዮሐ. ፳—፳፩ ።

ከዚህም ሁሉ የተነሣ የመጀመሪያ ዘመን ክርስቲያኖች የኢየሱስን ተሰቅሎ መሞት ብቻ ሳይሆን ከሙታን መነሣቱንም በደስታ ይመስከሩ ጀመር ።

፲ ፤ ሕዝቦች ሁሉ ቃሉን እንዲማሩ ደቀ መዛሙርቱን ስለ ማዘዙ ።

ኢየሱስ በምድር ላይ በተመላለሰበት ዘመን ቃሉ የተሰበከው በአይሁድ አገር ብቻ ነው ። ይህ ቃል ግን ለሁሉም የሚያስፈልግ ነውና በሕዝቦች ሁሉ መካከል እንዲሰበክ ፈቃዱ መሆኑን ገና ለመጀመሪያዎች ደቀ መዛሙርት ገልጦላቸው ነበር ። ወደ አሕዛብ ሁሉ ሄደው እርሱ ያዘዛቸውን ሁሉ እንዲያስተምሩአቸውና በጥምቀት ደቀ መዛሙርት እንዲያደርጉአቸው ሥልጣናዊ በሆነ ቃል ላካቸው ። ማቴ. ፳፰ ። ሉቃ. ፳፱ ።

አስገራሚ የሆነ ትእዛዝ ነው ።

ለመሆኑ ፡ የዓለምን ሕዝቦች ሁሉ የኢየሱስ ተከታዮች እንዲያደርጉአቸው የታዘዙት እነዚያ አሥራ አንዱ የአይሁድ አገር ሰዎች እንዴት ያሉ ነበሩ? ከፍተኛ ትምህርት ያገኙ ሰዎች አልነበሩም ። በኅብረተሰብ ውስጥ የኑሮአቸው ደረጃ ስም ስማቸውን የሚያስጠራ መጠነኛ ነበር ። ግማሾቹ ዓሣ በማጥመድ የዕለት ገቢአቸውን ያገኙ ነበር ። የመንግሥት ሹመትም አልነበራቸውም ። በመጀመሪያ በባለ ሥልጣኖች መካከል ታዋቂ ነት እንኳን አልነበራቸውም ።

ይህን የመሰሉ ተራ ሰዎች በትምህርታቸው ዓለምን ሊለውጡ ምን ተስፋ አላቸው? የሚሞክሩት ነገር ከንቱ ልፋት አይሆንባቸውምን?

ከንቱ ልፋት እንዳልሆነባቸው ወደ ፊት የምንመለከተው ታሪክ አስረጂ ሊሆን ይችላል ።

፲፩ ፡ ስለ ዕርገቱ ።

ወንጌላዊው ሉቃስ በጻፈው የሐዋርያት ሥራ በተሰኘው መጽሐፍ መጀመሪያ ላይ በኢየሱስ ምድራዊ ታሪክ መጨረሻ ስለ ሆነው ነገር ለማንበብ እንችላለን።

ከሙታን ከተነሣ በኋላ አርባ ቀን ለደቀ መዛሙርቱ እየታያቸው ስለ እግዚአብሔር መንግሥት ያስተምራቸው ነበር። ሲያስተምራቸውም የመንፈስ ቅዱስ ኃይል እስኪወርድላቸው ድረስ በኢየሩሳሌም እንዲቆዩ ነገራቸው። የመንፈስን ኃይል ከለበሱ በኋላ በኢየሩሳሌም ፡ በይሁዳም ፡ በሰማርያም ፡ እስከ ምድርም ዳርቻ ድረስ ምስክሮቹ ይሆናሉ።

ይህን ቃል ከተናገረ በኋላ እነርሱ እያዩት ወደ ሰማይ ከፍ ከፍ አለ። ደመናም ከዓይናቸው ሰውራ ተቀበለችው። ከዚያም በኋላ አላዩትም። ደቀ መዛሙርቱ ወደ ሰማይ ትኩር ብለው ሲመለከቱ ሳሉ ግን ነጭ ልብስ የለበሱ ሁለት ሰዎች ታዩአቸው። እነርሱም ወደ ሰማይ የወጣው ኢየሱስ እንዳዩት ተመልሶ እንደሚመጣ ነገሩአቸው። ይህንንም ግሩም ተስፋ አግኝተው በደስታ ወደ ኢየሩሳሌም ተመለሱ። የሐዋ. ምዕ. ፩።

ጥያቄዎች ።

- ፩. የኢየሱስን የሕይወቱን ታሪክ የጻፉት ሰዎች እነ ማን ናቸው?
- ፪. በመጀመሪያ በኢየሱስ ያመኑበት ማን ሆኖ አገኙት?
- ፫. ኢየሱስ ከተወለደ በኋላ የሴፍና ማርያም ይዘውት ወደ ግብጽ አገር የወረዱት በምን ምክንያት ነው?
- ፬. ኢየሱስ ምን እያለ ይሰብክ ነበር?
- ፭. ኢየሱስ ደቀ መዛሙርትን ለምን ጠራ?
- ፮. በዕርገቱ ከደቀ መዛሙርቱ ከመለየቱ አስቀድሞ ኢየሱስ ምን ብሎ አዘዛቸው?
- ፯. ከሞተ በኋላ በሦስተኛው ቀን ከሙታን መነሣቱን በዓይናቸው አይተው የመሰከሩለት እነ ማን ናቸው?

የሐዋርያት ዘመን ቤተ ክርስቲያን

፩፤ በኢየሩሳሌም ።

ሀ ፡ የቃሉ መስፋፋት ።

በመጀመሪያ በኢየሱስ አምነው ክርስቲያኖች የሆኑ አይሁድ ነበሩ ። እነዚህ አዲሶች ምዕመናን በማኅበር አንድነት የኖሩት ኢየሱስ ራሱ ባስተማረበት በኢየሩሳሌም ከተማ ውስጥ ነው ። እርሱም በሥጋ ከተለያቸው በኋላ ወዲያው ጸሎት ለማድረግ ይሰበሰቡ ጀመር ። የሐዋ. ፩ ፡ ፲፬ ። በይሁዳ አስቆሮቱ ፈንታ አንድ ሐዋርያ ለመምረጥ የተሰበሰቡት መቶ ህያ የሚያህሉ ሰዎች ነበሩ ። የሐዋ. ፩ ፡ ፲፮ ።

በመካከላቸው የጠነከረ አንድነት ተፈጥሮ በእውነተኛ ፍቅር እየተዋደዱ በንብረታቸውም በገንዘባቸውም ይረዳዱ ነበር ። በሁኔታቸው ሰውን በጣም የሚያስደስቱ ናቸው ። ከዕለት ወደ ዕለትም አዲሶች ምዕመናን ለቤተ ክርስቲያኒቱ ይጨመራሉ ። የሐዋ. ፪ ፡ ፵፩—፵፯ ።

ሐዋርያትም የወንጌል ስብከታቸውን የጀመሩት በኢየሩሳሌም ነው ። በተለይም በዓለ ጎምሳ የተባለው የአይሁድ በዓል ተከብሮ በዋለበት ጊዜ ሐዋርያት ያደረጉት ስብከት እዚህ ላይ መጠቀስ አለበት ።

ወደ ልዩ ልዩ አገር ፈልሰው የነበር አይሁድ በዓሉን ለማክበር በብዛት ወደ ኢየሩሳሌም ተጉዘው ነበር ። ጴጥሮስ ከአሥራ አንዱ ጋር ሆኖ ለእነዚህ ሁሉ የእግዚአብሔርን ቃል በሰበከ ጊዜ ብዙዎቹ ንስሐ ገብተው በኢየሱስ አመኑ ። በዚያም ቀን ተጠምቀው ለቤተ ክርስቲያን የተጨመሩ ሦስት ሺህ የሚያህሉ ናቸው ። የሐዋ. ፪ ።

በጠቅላላው በሐዋርያት ስብከትና ትምህርት የእግዚአብሔር ቃል እየሰፋ ሄደ ። በኢየሩሳሌምም የደቀመዛሙርት ቍጥር እጅግ በዛ ። ከተራ ሕዝብም መካከል ብቻ ሳይሆን በቤተ መቅደስ ከሚያገለግሉ ካህናት መካከል እንኳን ብዙ ሰዎች ለክርስቶስ ሃይማኖት ታዛዦች ሆኑ ። የሐዋ. ፮ ፡ ፯ ።

ለ ፡ ጴጥሮስና ዮሐንስ ታስረው በተአምራት ተፈቱ ።

ወንጌል ሲስፋፋ ተቃዋሚዎች መነሣታቸው አይቀርም ። ጴጥሮስና ዮሐንስ በኢየሩሳሌም ሕዝቡን ስላስተማሩና ፡— ኢየሱስ ከሙታን ተነሥቶአል ፤ ሕያውነው እያሉ ይሰብኩ ስለ ነበር የካህናት አለቆች ፡ የመቅደስ አዛዥ ሰዱቃውያንም ተበሳጭተው ያዙአቸውና በወገኒ ቤት አኖሩአቸው ። በመዛትም በማስፈራራትም ሁለተኛ በኢየሱስ ስም እንዳይናገሩ ለመከልከል ሞከሩ።

ጴጥሮስና ዮሐንስ ግን ዛቻቸውን ሳይፈሩ ፡— ሰውን ከመስማት ይልቅ እግዚአብሔርን መስማት ፤ ለእርሱም መታዘዝ እንደሚገባን ይሰማናል ። እኛም በበኩላችን ያየነውንና የሰማነውን ከመናገር ዝም ማለት አንችልም ብለው መለሱላቸው ። ከፈቱአቸውም በኋላ የወንጌል ስብከታቸውን ቀጠሉ ። በእጃቸውም ብዙዎች ድውያን ተፈወሱ ።

የሕዝቡ መሪዎችም ይህን ሁሉ አይተው ቅንፃት አደረባቸውና እንደ ገና ሐዋርያትን አሰሩአቸው ። በዚያን ጊዜ እግዚአብሔር በተአምራት ከእስራት አዳናቸው ። መልአክ በሌሊት የወገኒ ቤቱን በር ከፍቶ ዘበኞች ሳያውቁና ሳያዩ ወደ ውጭ አወጣቸው ። እንዳዘዛቸውም እንደ ገና ሄደው የሕይወትን ቃል ለሕዝቡ ለመንገር ወደ ቤተ መቅደስ አመሩ ።

ካህናትና ሽማግሌዎችም ሰምተው በበለጠ ተቈጥተው ወደ ሽንጎ ቢያመጡአቸው ሐዋርያት እንደ ገና፡— ከሰው ይልቅ ለእግዚአብሔር ልንታዘዝ ይገባል በማለት በምንም ዓይነት ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ መመስከራቸውን ሊተው እንደማይችሉ ሊነግሩአቸው ቻሉ ።

በዚያን ጊዜ ተገረፉ ። ጴጥሮስና ዮሐንስ ግን ስለ ኢየሱስ ስም ይናቁ ዘንድ የተገባቸው ሆነው ስለ ተቈጠሩ ደስ እያላቸው ከሽንጎው ፊት ወጡ እንጂ ጎዘን ወይም ፍርሃት ምንም አልተሰማቸውም ። የሐዋ. ም. ፫—፭ ።

ሐ ፡ እስጢፋኖስ በሰማዕትነት ሞተ ።

በኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን ሰባት ዲያቆናት ነበሩ ። የቤተ ክርስቲያኒቱ መበለቶች ሌሎችም ችጋረ

ኞች ከዕለት ወደ ዕለት የሚያስፈልጋቸውን እርዳታ እንዲያገኙ ይጠነቀቁላቸው ነበር ።

ከእነዚህ አንዱ እስጢፋኖስ ነው ። በዲቁና ከማገልገሉም በላይ በጥበብና በመንፈስ ስለ ኢየሱስ ይመስከር ነበር ። በዚህ ምክንያት ሰዎች ጠልተውት ፡— በሙሴና በእግዚአብሔር ላይ የስድብን ነገር ሲናገር ሰምተንዋል የሚለውን የሐሰትን ክስ ሰነዘሩበትና አስያዙት ። ወደ ፍርድ ሸንጎም አቀረቡት ። ሊቀ ካህናቱም በጉዳዩ ቢጠይቀው መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት በማድረግ በኢየሱስ ክርስቶስ ማመኑን ከመግለጡም በላይ እነርሱን ባለማመናቸው ሲወቅላቸው ሰምተው ንዴታቸው ከመጠን ያለፈ ሆነ ። ጥርሳቸውንም አፋጨበት ። ከከተማም ወደ ውጭ አውጥተው በድንጋይ ወግረው ገደሉት ።

እስከዚህ ድረስ ቢጠሉትም ግን እስጢፋኖስ እስከ ሞት ድረስ ወደዳቸው ። ነፍሱን ከመስጠቱ በፊት ጌታ ሆይ ፡ ይህን ኃጢአት አትቀጥጠርባቸው ብሎ ጸለየላቸው ።

ስለ እምነቱ ተወግሮ በመሞቱ በቤተ ክርስቲያን ታሪክ የሰማዕታት መጀመሪያ የሚለውን የክብር ስም አትርፎአል ።

መሞቱን በተመለከቱትና በተስማሙበት ሰዎች መካከል ሳውል የተባለ አንድ ወጣት ነበር ። የእርሱን ታሪክ ወደ ፊት በሰፊው ልንሰማው እንችላለን ። የሐዋ. ፩—፯ ።

መ ፡ ሐዋርያው ያዕቆብ በሰይፍ ሞተ ።

ጥቂት ጊዜ ካለፈ በኋላ ንጉሡ ሄሮድስ ክርስቲያኖችን ያሳድዳቸው ጀመር ። ከአሥራ ሁለቱ አንዱን ያዕቆብን የዮሐንስን ወንድም በሰይፍ ገደለው ። አይሁድም በዚህ ነገር መደሰታቸውን ኦይቶ ጴጥሮስንም ያዘው ። የእግዚአብሔር ፈቃድ ሆኖ ግን ጴጥሮስ ተአምራታዊ በሆነ መንገድ በመልአክ እጅ ከእስራት ተፈታ ። የሐዋ. ፲፪ ።

፪ ፤ በይሁዳና በሰማርያ ።

ሀ ፡ የቃሉ መስፋፋት በስደት መካከል ።

የወንጌል ጠላቶች እስጢፋኖስን በመግደል ብቻ አልታገሡም ። በኢየሩሳሌም ባለች ቤተ ክርስቲያን ሁሉ ላይ ስደትን አስነሡ ። ምዕመናንም በጣም ተጨነቁ ። ሐዋርያት ብቻ በኢየሩሳሌም ውስጥ እስኪቀሩ ድረስ ወንዶችም ሴቶችም ከስደቱ የተነሣ ወደ ይሁዳና ወደ ሰማርያ አገሮች ተበተኑ ።

ተበትነው ግን ምን ያደርጋሉ? ተይዘው እንዳይታሰሩ ፣ መከራም እንዳያዩ በየቤቱ ወይም በየዋሻው ለመሸሸግ ይሞክራሉ ወይ? አይደለም ። ሉቃስ በታሪኩ ላይ እንደሚያስረዳን በተበተኑበት ሁሉ ያመኑበትን ቃል ይሰብኩ ነበር ። በፍርሃት ተይዘው ስለ ኢየሱስ ዝም አላሉም ። በደስታ በተቀደሰ ድፍረትም ይመሰክሩ ነበር ። በምስክርነታቸውም የወንጌል ቃል ወደ ብዙ አገር ደረሰ ። ስለዚህ ያዩት መከራ ለወንጌል ሥራ ጠቃሚ እንጂ የሚገባ ሆኖ አልተገኘም ለማለት ያስደፍራል ።

ከተሰደዱት መካከል አንዱ ፊልጶስ ወደ ሰማርያ ከተማ መጣ ። በዚያም የወንጌልን ቃል ሲሰብክ የከተማው ሰዎች በአንድ ልብ ያዳምጡ ነበር ። በፊልጶስም እጅ ብዙ ተአምራት ተደረገ ። ከዚህም ሁሉ የተነሣ የከተማው ሕዝብ ከመጠን በላይ ተደሰተ ። የሰማርያ ሰዎች የእግዚአብሔርን ቃል ተቀበሉ ።

ፊልጶስና ሌሎቹም በወንጌል ምክንያት ባይሰደዱ ኖሮ ግን ምናልባት ቃሉ እንዲህ በቶሎ አይስፋፋም ነበር ። የሐዋ. ፰ ፡ ፩—፳፮ ።

ለ ፡ ኢትዮጵያዊው አምኖ ተጠመቀ ።

ፊልጶስ ወንጌልን በሰማርያ ከሰበከ በኋላ የእግዚአብሔር መልአክ ወደ ደቡብ ፯ ወደሚባለው አገር እንዲጓዝ አዘዘው ። አገሩ በረሀ ነው ።

በዚያም ከአንድ መንገደኛ ጋር ተገናኘ ። መንገደኛው ሀንደኬ የተባለች የኢትዮጵያ ንግሥት አዛዥና ጃንደረባ ነው ። ለእግዚአብሔር ሊሰግድ ወደ ኢየሩሳ

ሌም መጥቶ ነበር ። አሁን ደግሞ በሰረገላው ተቀምጦ ወደ አገሩ በመመለስ ላይ ነው ።

ፊልጶስ ወደ ሰረገላው ቀርቦ መንገደኛው መጽሐፍ ሲያነብ ሰማ ። ያነበበውም ቃል በትንቢት አሳይቶ በምዕራፍ ፱፻ የዓለምን ኃጢአት ተሸክሞ ስለሞተው ሰው የተጻፈው ክፍል ነው ።

ፊልጶስ ፡— የምታነበውን ቃል ታስተውለዋለህን? ብሎ ጠየቀው ። እርሱም ፡— የሚመራኝና የሚያስረዳኝ ሰው ሳይኖር እንዴት ይቻላል? ብሎ መለሰለት ።

በዚያን ጊዜ ወንጌላዊው የቃሉን ምሥጢር በማብራራት በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ የተፈጸመ መሆኑን ገለጠለት ። የሰውን ኃጢአት ተሸክሞ የሞተ ፣ ነቢዩም ትንቢት የተናገረለት እርሱ ፣ ኢየሱስ ነው ።

ወንጌላዊው ስለ ጥምቀትም ሳያስረዳው አልቀረም ። ጃንደረባውም መንገደኛ ነውና ወደ አገሩ ሊገባ ነው ። በዚያም ሊያጠምቀው የሚችል ሰው የለም ። ስለዚህ ውኃ ወዳለበት ስፍራ ከደረሱ በኋላ ፊልጶስን ፡— እዚህ ውኃ አለ ፣ እንዳልጠመቅ የሚከለክለኝ ምን ነገር አለ? ብሎ ቢጠይቀው ፡— በፍጹም ልብህ ብታምን ይቻላል ሲል መለሰለት ።

ኢትዮጵያዊውም ሰው ፡— ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደ ሆነ አምናለሁ የሚል መልስ ሰጠ ። ፊልጶስም ይህን ሰምቶ ከእርሱ ጋር ወደ ውኃ ወርዶ አጠመቀው ። ጃንደረባው ደስ ብሎት ወደ አገሩ ተመለሰ ።

ኢትዮጵያ የተባለች አገር በዘመናችን በዚህ ስም ከምትጠራው አገር የተለየች ትሆናለች ። በጥንት ዘመን በሰሜን በኩል የዛሬይቱ ኢትዮጵያ አዋላች የነበረች የኖባ ኢትዮጵያ ሳትሆን አትቀርም ። መኖሪያ ከተማዋም መርዌ ትባል ነበር ። ስለ ትውልድ አገሩ ግን እርግጠኞች ለመሆን አልቻልንም ።

ሆኖም የቤተ ክርስቲያን ታሪክ እንደሚያስረዳን በቀን ብዛት የወንጌል መልእክተኞች ወደ አፍሪካ ክፍለ ዓለም ብዙዎች ሆነው መጡ ። የክርስቶስንም ወንጌል ሰምተው የተቀበሉትና ያመኑበት በጂህና በሚልዮን የሚቈጠሩ ሆኑ ።

ከሁሉም አስቀድሞ አምኖ ክርስትና የተነሣው ግን በሐዋርያት ዘመን ከፊልጶስ የተማረው ያ የንግሥት ህንደኬ አገልጋይና አዛዥ ነው። በአፍሪካ ክፍለ ዓለም የመጀመሪያ የወንጌል ፍሬ እርሱ ነው። የሐዋ. ፰፣፳፮—፵።

ሐ ፡ ጴጥሮስ በቆርኔሌዎስ ቤት።

ከፍ ብለን እንደ ተመለከትነው ጴጥሮስ በሺህ ለሚቈጠሩ አይሁድ ወንጌልን ሰብኮ ነበር። ከአይሁድ ወገን ያልሆኑት አሕዛብስ? እነርሱ ወንጌልን መስማት እያስፈልጋቸውምን? ያስፈልጋቸዋል ቢባል ፡ ሊነግራቸው ከአይሁድ ወገን የሆነ ፡ አሪትንም የተማረ ሐዋርያ ወደ አሕዛብ ቤት ሊገባ ይችላልን?

በዘመኑ ስለዚህ ጉዳይ የተጠራጠሩ ብዙዎች ነበሩ። አይሁድ አሪትን ተምረው ነበር። ግዝረትም አላቸው። አረማውያንን ግን እንደ ርዡሳን ይቈጥሩአቸው ስለ ነበር ከእነርሱ ጋር ግንኙነት የላቸውም።

የጴጥሮስም ሁኔታ ከዚህ የተለየ አልነበረም። እግዚአብሔር ግን በራእይ ተገልጦለት ፡— እኔ ያነጻ ሁትን አንተ እንደ ርዡስ ነገር ልትቈጥረው አይገባህም ብሎ ተናገረ።

በዚህ መካከል ከአሕዛብ ቤት ሁለት ሰዎች ጴጥሮስን ሊፈልጉት መጡ። ነገሩም ለጴጥሮስ ገባው። ወንጌልን ለመስበክ ወደ አሕዛብ ቤት ለመግባት እችላለሁ። የእግዚአብሔር ፈቃድ ነው ብሎ ተረዳ። ከሁለቱም ሰዎች ጋር ተነሥቶ ሄደ።

ሁለቱ መልእክተኞች ተልከው የመጡት ቆርኔሌዎስ ከተባለው ሰው ቤት ነው። እርሱም በቂሣርያ የሚኖር የመቶ አለቃ ነበር። በእግዚአብሔር ፈቃድ ጴጥሮስ ወደዚህ ሰው ቤት ተመርቶ በቤቱ ውስጥ ለነበሩት ሁሉ የክርስቶስን ወንጌል ሰበከላቸው። እነርሱም አም ነው ተቀበሉት። መንፈስ ቅዱስ ሞላባቸው። በኢየሱስ ክርስቶስም ስም ተጠመቁ። ሁሉም የደገንነትን የምሥራች ስለ ሰሙ ከመጠን በላይ ተደስቱ።

ጴጥሮስም ተደስቶ ፡— አሁንስ እግዚአብሔር ለሰው ፊት እንዳያደላ ገብቶኛል፤ በአሕዛብ ሁሉ እርሱን የሚፈራውንና ጽድቅን የሚያደርገውን እንደሚቀበል ተረድቼአለሁ አለ። የሐዋ. ፲።

ጥያቄዎች ።

- ፩. ጴጥሮስና ዮሐንስ በኢየሱስ ስም እንዳይሰብኩ በተከለከሉ ጊዜ ምን ብለው መለሱ?
- ፪. ከሁለተኛው እስራት የተፈቱት በማን እጅ ነው?
- ፫. የመጀመሪያ ሰማዕት ተብሎ የተጠራው ማን ነው?
- ፬. ንጉሥ ሄሮድስ ጴጥሮስን ያስያዘው ምኑን ተመልክቶ ነው?
- ፭. የኢየሩሳሌም ክርስቲያኖች ተሰድደው ወደ ልዩ ልዩ አገር ከተበተኑ በኋላ ምን አደረጉ?
- ፮. እኛስ ከእነዚያ ክርስቲያኖች ታሪክ ምን ምን ልንማር እንችላለን?
- ፯. ኢትዮጵያዊው ሰው ከብሉይ ኪዳን ያነበበው ክፍል የትኛው ነው?
- ፰. ኢትዮጵያዊውን ስለ ኢየሱስ ያስተማረው ማን ነው?
- ፱. አይሁድ በመጀመሪያ ከአሕዛብ ጋር ስለ ምን ግን ጥንት አያደርጉም ነበር?
- ፲. እግዚአብሔር ስለ አሕዛብ ለጴጥሮስ ምን ገለጠለት?

፫ ፤ ፈሪሳዊው ሳውል ክርስቲያን ሆነ ።

ሳውል ክርስቲያኖችን ጠላ ።

ከወጣትነቱ ጀምሮ የአራትን ትምህርት ተምሮ ነበር ። የአራት አዋቂ ሆነ ። ፈሪሳዊም ተባለ ። የክርስቲያኖችም ትምህርት ትልቅ ስሕተት መስሎ ስለታየው እነርሱን ለማጥፋት በቁራጥነት ተነሣ ። እስጢፋኖስ ተወግሮ ሲሞት አይቶአል ፤ መሞቱንም ወደደ ። ይህም ሳይበቃው ቀርቶ በተገኙበት ሁሉ በኢየሱስ ያመኑትን ወንዶችና ሴቶች ይዞ ወደ ወገኒ ቤት እየጐተተ እንዲታሰሩና እንዲጉላሉ ያደርግ ነበር ።

አንድ ቀን ግን ክርስቲያኖችን ለመያዝ ከኢየሩሳሌም ተነሥቶ ወደ ደማስቆ ለመድረስ በመንገድ ላይ ሳለ ፈጽሞ ያሳሰበው ነገር ገጠመው ። በድንገት ከፀሐይ ብሩህነት የበለጠ ብርሃን አየ ። ሳውልም ከድንጋጤ የተነሣ በምድር ላይ ወደቀ ። ድምፅም ሰማ ።

ሳውል ፡ ሳውል ፡ ለምን ታሳድደኛለህ? የሚል ድምፅ ነበር ።

ጌታ ሆይ ፡ ማን ነህ? ብሎ ጠየቀ ሳውል ።

አንተ የምታሳድደኝ እኔ ኢየሱስ ነኝ፤ የመውጊያውን ብረት ብትቃወመው ለአንተ ይብስብሃል ብሎ መለሰለት።

አስደናቂና አስፈሪ የሆነ ነገር መስሎ ታየው ። በኃይልና በግርማ በመንገድ ላይ የተገናኘው እርሱ የጠላው ኢየሱስ ራሱ ነው ።

ሳውል ይህን ተገንዝቦ ተሸነፈ ። ኢየሱስንና ተከታዮቹን ማሳደድ ከንቁ ነገር መሆኑን ተረዳ ። ንስሐም ገባ። መጸለይም ጀመረ ።

ከታየው ብርሃን ኃይል የተነሣ ለጊዜው ታውሮ ነበር ። ሐናንያ የተባለው የደማስቆ አገር ክርስቲያን ግን እጁን በጫነበት ጊዜ ዓይኑ እንደ ገና ተከፈተ ። ተነሥቶም ተጠመቀ ።

ስለ ክርስቶስ ይመሰክር ጀመር ።

የኢየሱስን ተከታዮች ይጠላ የነበር ሳውል ራሱ የኢየሱስ ደቀ መዝሙር ሆነ ። ወዲያውም ስለ ኢየሱስ ይመሰክር ጀመር ። በመጀመሪያ ግን ክርስቲያኖች ይፈሩት ነበር ። እኛን ለመግደል የፈለገው በእውነት ከእኛ እንደ አንዱ ሆኖአልን? እያሉ ይጠራጠሩ ነበር ።

ነገር ግን የሰሙት ታሪክ ውሸት አይደለም ። በእርግጥ ሳውል ተለውጦአል ። ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ ነው ፤ ሰውን ለማዳን የመጣ ነው የሚለውን እምነት ተቀብሎአል ።

ታሪኩን የሰሙት ክርስቲያኖች ሁሉ ተገረሙ ፤ ተደሰቱ ፤ እግዚአብሔርንም አመሰገኑ ።

ጳውሎስ ክርስቶስን የሕይወቱ ጌታ አድርጎ ከተቀበለው በኋላ በበርናባስ ተመርቶ ከሐዋርያት ጋር እንዲተዋወቅ ወደ ኢየሩሳሌም መጣ ። በዚያም በድፍረት በኢየሱስ ስም ይናገር ነበር ። ያላመኑት አይሁድ ግን ሊገድሉት ስለ ፈለጉ በእምነት ወንድሞቹ የሆኑ ሰዎች ወደ ቂሣርያ ፤ ከዚያም ወደ ትውልድ አገሩ ወደ ጦርሴስ እንዲደርስ ሰደዱት ። ለጊዜውም በዚያ ኖረ ። የሐዋ. ፱።

በዚህ ሁሉ መካከል በይሁዳ ሁሉና በገሊላ አገርም በሰማርያም የነበሩት አብያተ ክርስቲያናት በሰላም ኖሩ ፤ እያደጉም ሂዱ ። ምዕመናንም እግዚአብሔርን በመፍራት ፤ በመንፈስ ቅዱስም በመጽናናት በረቱ የሐዋ. ፱።

፬፤ የአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን ተቋቋመች ።

እስጢፋኖስ በሞተበት ጊዜ በተጀመረው ስደት ምክንያት በኢየሩሳሌም የነበሩ ብዙዎች ክርስቲያኖች ወደ ልዩ ልዩ አገር መበተናቸውን ከዚህ በፊት ሰምተዋል ። ከእነርሱም መካከል እስከ ቆጵሮስ፣ እስከ ፊንቄም አገር፣ ከዚያም አልፈው እስከ አንጾኪያ ድረስ የደረሱ አሉ ። በተበተኑበትም ሁሉ ያለ ፍርሃት የጌታን የኢየሱስን ቃል ይናገሩ ነበር ።

አንጾኪያ የሶርያ ክፍለ አገር ዋና ከተማ ናት ። በስፋትም በሕዝብም ብዛት ከሮሜና ከእስክንድሪያ ቀጥላ ሦስተኛ የሮሜ መንግሥት ከተማ ስለ ሆነች ትልቅ ናት ። በዚህች ከተማም ብዙዎች ሰዎች አምነው ወደ ጌታ ተመለሱ ።

ምዕመናን ለመጀመሪያ ጊዜ ክርስቲያኖች ተብለው የተጠሩት በአንጾኪያ ከተማ ነው ። የሐዋ. ፲፩ ፡ ፳፮ ። ይህንን ስም ያወጡላቸው የአገሩ አሕዛብ ናቸው ። ይህም ሲሰድቡአቸውና ሲያፈዙባቸው ነው ። ክርስቶስ የሚለውን ስለሚያመልኩ ክርስቲያኖች ይሉአቸው ነበር ። ሩቅ ባልሆነ ጊዜ ውስጥ ግን ክርስቲያን የሚለው ስም የሰድብ ስም መሆኑ ቀርቶ በኢየሱስ ያመነ ሁሉ የሚጠራበት የተለመደ መጠሪያ ሆነ ።

የአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን ደስ በሚያሰኝ አኳኋን እየተስፋፋችና እየበረታች ሄደች ። ወረድ ብለን እንደ ምናየውም በሐዋርያት ዘመን በወንጌል ሥራ በኩል ትልቅ አገልግሎት ያበረከተች ቤተ ክርስቲያን ሆነች ። የሐዋ. ፲፩ ፡ ፲፱—፴ ።

፩ ፤ የእግዚአብሔር ቃል እንዲሰብኩ በርናባስና
ጳውሎስ ተላኩ ።

በአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን መሪዎች መካከል
በርናባስና ሳውል ይቈጠሩ ነበር ። ለሳውል ሌላ ስም
ተሰጥቶት ጳውሎስ እየተባለ ይጠራ ጀመር ። የሐዋ. ፲፫፡፱።

የቤተ ክርስቲያኒቱ ምዕመናን በጾምና በጸሎት
ጌታን ሊያመልኩ ተሰብስበው ሳሉ መንፈስ ቅዱስ፡—
በርናባስንና ሳውልን ለጠራሏቸው ሥራ ለዩልኝ አለ ።

ሁለቱም በአሕዛብ መካከል ወንጌልን እንዲሰብኩ
በጾምና በጸሎት ተለዩ ። በአሕዛብ መካከል የወንጌል
ሥራ በሰፊው የተጀመረው በዚያን ጊዜ ነው ለማለት
እንችላለን ። እግዚአብሔር በመልእክተኞቹ ተጥቅሞ
በቃሉ ኃይል ግሩም የሆኑትን ሥራዎች ሠርቶ አልፎ

ሀ ፡ በቆጵሮስ አገረ ገዢው አመነ ።

በርናባስና ጳውሎስ በጉዞአቸው ላይ በመርከብ
ቆጵሮስ ወደ ተባለችው ደሴት መጡ ። በብዙ ስፍራም
የእግዚአብሔርን ቃል ሰበኩ ። ተራ ሕዝብም ብቻ ሳይ
ሆን ሰርግዮስ ጳውሎስ የሚባለው አገረ ገዢውም የእግዚ
አብሔርን ቃል ለመስማት ፈለገ ። ካጠገቡ ግን የሐዋር
ያትን ስብከት የተቃወመ ኤልማስ የተባለ ጠንቋይ
አለ ። እርሱም ገዢውን ከማመን ሊያጣምመው ስለ
ፈለገ ጳውሎስ ተቈጣውና፡— እነሆ ፡ የጌታ እጅ በአንተ
ላይ ናት ፡ ዕውር ትሆናለህ እስከ ጊዜውም ፀሐይን አታ
ይም ብሎ በተናገረ ጊዜ እግዚአብሔር የጠንቋዩን
ዓይን አሳወረው ።

አገረ ገዢውም የሆነውን ነገር በመገረም ተመልክቶ
የጌታን ትምህርት አመነ ። የሐዋ. ፲፫ ፡ ፩—፲፪ ።

ለ፡ በጽሰድያ አንጾኪያ አይሁድ ተቃውመው ሐዋርያ ትን አባረሩ ።

ከቆጵሮስ ተነሥተው በመርከብ ወደ ትንሽዋ እስያ ተሻገሩ ። ወደ ጽሰድያም አገር በደረሱ ጊዜ አንጾኪያ በተባለች ከተማ የአይሁድን ምክራብ አገኙ ። ይህች ከተማ በሶርያ አገር ከምትገኘው አንጾኪያ ከተባለችው የተለየች ናት ። ሐዋርያት ወደ አይሁድ ምክራብ ገብተው የክርስቶስን ወንጌል ሰበኩ ።

በመጀመሪያው ሰንበት አይሁድ በትዕግሥት መልእክታቸውን ሰሙ ። በሁለተኛው ሰንበት ግን ለመስማት በጣም ብዙ ሕዝብ ስለ ተሰበሰበ በአይሁድ ቅንፃት ሞላባቸውና እየተሳደቡ ጳውሎስ የተናገረውን ቃል ተቃወሙ ።

ጳውሎስ ግን፡— አይሁድ እንደ መሆናችሁ መጠን የእግዚአብሔርን ቃል አስቀድማችሁ መስማት የሚገባችሁ እናንተ ነበራችሁ ። ነገር ግን ከዚህ ቃል የሚገኘውን የዘላለምን ሕይወት ከናቃችሁት እኛ ወደ አሕዛብ እንሄዳለን አላቸው ። ብዙዎች አሕዛብም ቃሉን ሰምተው በደስታ ተቀበሉት ። ወንጌልም በአካባቢው ሁሉ ተስፋፋ ።

ቢሆንም የወንጌል ጠላቶች የሆኑት አይሁድ መቃወማቸውን አልተውም ። ኃይል ያላቸውን ሰዎች መኳንንትንም አስነሥተው ሐዋርያት ከአገር እንዲወጡ አስገደዱአቸው ። ወደ ሌላ አገርም መንገዳቸውን ቀጠሉ ። የሐዋ. ፲፫ ፡ ፲፫—፶፪ ።

ሐ ፡ ሰዎች በብዛት አመኑ ፤ ድውያንም ተፈወሱ ።

ሐዋርያት ኢፋንዮን ወደ ተባለችው ከተማ መጡ ። በዚያም የእግዚአብሔርን ቃል ሰብከው ብዙዎች ሰዎችን አሳመኑ ። ጌታም በእጃቸው ብዙ ተአምራት በማድረጉ የቃሉን እውነተኛነት መሰከረ ።

አሁንም ግን ምቀኛና ክፉ ሰው ተነሣባቸው ። አይሁድም አሕዛብም ተባብረው ሊያንገላቱአቸውና ሊወግሩአቸው አሰቡ ። ጳውሎስና በርናባስ ይህንን አይተው ወደ ሊቃኦንያ ሸሹ ። በዚያም ያለ ፍርሃትና ያለ መሰልቸት ወንጌልን ሰበኩ ።

ልስጥራ በተባለ አገር እግሩ የሰለለ አንድ ሰው ነበር ። ይህም ሰው ጳውሎስ ሲናገር ሰማና እስከ ማመን ድርሶ ነበር ። ሐዋርያውም ይህን ተገንዝቦ ሕመምተኛውን በጌታ ኃይል ፈወሰው ። የአገሩ ሕዝብ ያልተማሩ አረማውያን ናቸውና ይህንን ተአምራት ባዩ ጊዜ፡— አማልክት ሰዎችን መስለው ወደ እኛ ወርደዋል እያሉ ተገረሙ ። ኮርማዎችንም አምጥተው ሊሠውላቸው ፈለጉ።

ሐዋርያት ግን፡— ተው፡ እኛ እንደ እናንተ ሰዎች ነን ፤ አማልክት አይደለንም ፤ ወደ እግዚአብሔርም እንድትመለሱ ወንጌልን እንሰብክላችኋለን ብለው ጮኹና እንዳይሠውላቸው አስተውላቸው ። የሐዋ. ፲፬፡፩—፲፰።

መ፡ ጳውሎስ ተወገረ ።

የወንጌል ጠላቶች አሁንም ማስቸገራቸውን አልተውም ። ሐዋርያት ወደ ነበሩበት ስፍራ ተከታትለው መጡ ። የአገሩንም ሕዝብ አባብለው አስነሥተው ጳውሎስን ያዙና በድንጋይ ደበደቡት ። በኃይል ስለወገሩት ራሱን ስቶ በመሬት ላይ ወደቀ ። የሞተም መስሎአቸው ከከተማ ወደ ውጭ ጎተቱት ። በዚያን ጊዜ ደቀ መዛሙርት ደርሰውለት ሲከብቡት ሳሉ ተነሥቶ እንደ ገና ወደ ከተማ ገባ ።

በማግሥቱም ከበርናባስ ጋር ደርቤን ወደ ተባለችው ከተማ ሄደ ። በዚያም ሁለቱም የእግዚአብሔርን ቃል በመስበክ ብዙዎች ሰዎችን ወደ እምነት መንገድ መለሱ ። የሐዋ. ፲፬፡፲፱—፳፩ ።

ሠ፡ የጳውሎስና የበርናባስ የወንጌል ስብከት ጉዞ ተፈጸመ።

በደርቤን የእግዚአብሔርን ቃል ከሰበኩ በኋላ፡— ወደ መጣንበት ስፍራ ሁሉ ተመልሰን በክርስቶስ ያመኑትን ሰዎች ብናጽናናቸውና ብናበረታታቸው ጥሩ ነው በማለት አዲሶቹን አብያተ ክርስቲያናት ጎብኙአቸው ። እነዚያ ክርስቲያኖች ያመኑት በብዙ መከራ መካከል ስለ ሆነ ሐዋርያት፡ ወደ እግዚአብሔር መንግሥት በብዙ መከራ መግባት ያስፈልገናል እያሉ ያደፋፍሩአቸው ነበር ።

ከዚያም በኋላ እንደ ገና በመርከብ ተሳፍረው ወደ መጡበት ወደ አንጾኪያ ተመለሱ ። የሐዋ. ፲፬፡፳፪—፳፰።

፩፤ በኢየሩሳሌም ስለ ተደረገው ጉባዔ ።

ወንጌልን ሰምተው በክርስቶስ ያመኑት አሕዛብ ተገዝረው የሙሴን ሕግ መጠበቅ ያስፈልጋቸዋልን? አዎን፤ ያስፈልጋቸዋል ብለው የተከራከሩ አይሁድ ነበሩ። ከአሕዛብ ወገን ወደ እግዚአብሔር የተለመሱት ሁሉ እንደ እኛ እንደ አይሁድ የሙሴን ሥርዓት ካልጠበቁ ሊድኑ አይችሉም ማለታቸው ነው።

እነ ጳውሎስና በርናባስ ግን ሊደግፉአቸው አልቻሉም። ስለ ጉዳዩም እንዲወያዩ ሐዋርያት ሁሉ የተገኙበት በኢየሩሳሌም ጉባዔ ተደረገ። በጉባዔውም ላይ ጴጥሮስ፤ በርናባስና ጳውሎስም በአሕዛብ መካከል ያዩትን ተአምራታዊ ነገር ሁሉ ሊተርኩ ቻሉ። አሕዛብ ሳይገዝሩ፤ የሙሴንም ሥርዓት ሳይጠብቁ በክርስቶስ በማመንና የጥምቀትን ጸጋ በመቀበል ብቻ እንዴት እንደዳኑ፤ የመንፈስ ቅዱስንም ስጦታ እንዴት እንዳገኙ ለጉባዔው ተካፋዮች ነገሩአቸው።

በጉባዔው ላይ የነበሩት ሁሉ ይህን ሰምተው፡— የሙሴን ሥርዓት ሳይጠብቁ እግዚአብሔር አሕዛብን እንደ ተቀበለ ሰምተናልና ክርስቲያኖች እንዲባሉ እንደ አይሁድ መሆን አያስፈልጋቸውም ብለው ተስማሙ።

ከአሕዛብ ወገን ለሆኑት ክርስቲያኖችም ደብዳቤ እንዲጻፍ ወሰኑ። በደብዳቤውም ላይ፡— ለጣዖት ከተሠዋ፤ ከደምም፤ ከታነቀም፤ ከዝሙትም ትርቁ ዘንድ ከዚህ ከሚያስፈልገው ነገር በቀር ሌላ ሸክም እንዳንጭንባችሁ እኛና መንፈስ ቅዱስ ፈቅደናልና፤ ከዚህም ሁሉ ራሳችሁን ብትጠብቁ በመልካም ትኖራላችሁ፤ ጤና ይስጣችሁ የሚሉትን አጽናኝ ቃላት ጻፋላቸው።

ክርስቲያኖች በተለይ ከደምና የታነቀውን እንስሳ ከመብላት እንዲርቁ የመከሩአቸው በአካባቢአቸው ያሉትን እንደ ኦሪት ሕግ የሚኖሩትን አይሁድ በሁኔታቸው እንዳያሳዝኑአቸው በማሰብ ነው። የሐዋ. ፲፭።

ከአሕዛብ ወገን የተገኙት ክርስቲያኖች የደብዳቤውን ቃል በሰሙ ጊዜ ተጽናኑ፤ ደስም አላቸው።

ጥያቄዎች ።

፩. ጳውሎስ ክርስቲያን ከመሆኑ በፊት እምነቱ እንዴት ነበር?

- ፪. የክርስቶስ ተከታይ እንዲሆን ያነሳሳው ምንድር ነው?
- ፫. ስለ አንጾኪያ ከተማና ቤተ ክርስቲያን ምን ምን ያውቃለ?
- ፬. በጳውሎስ የመጀመሪያ የወንጌል ስብከት ጉዞ ላይ ከእርሱ ጋር የሄደ ማን ነው?
- ፭. የሰርግዮስ ጳውሎስ ታሪክ በአጭሩ እንዴት ነው?
- ፮. ሐዋርያት በመጀመሪያ የእግዚአብሔርን ቃል ሲሰብኩ ከሌሎች ሁሉ አብልጠው ሊቃውሙ አቸው የተነሡ እነማን ናቸው?
- ፯. ጳውሎስና በርናባስ የእግዚአብሔርን ቃል የሰበኩት በስንት አገሮች ነው?
- ፰. በኢየሩሳሌም የሐዋርያት ጉባዔ ለምን ተደረገ?
- ፱. በመንፈስ ቅዱስ መሪነት በጉባዔው ላይ ምን ተወሰነ?

፯፤ ጳውሎስ የወንጌል ሥራውን ቀጠለ ።

ሁለተኛው ጉዞ ።

ሀ ፡ ጳውሎስ በፊልጵስዮስ ።

ከኢየሩሳሌም ጉባዔ በኋላ ጳውሎስ ሲላስን ይዞ ሁለተኛውን የስብከት ጉዞ ጀመረ ። በመንገድ ላይ ጢሞቴዎስን አግኝቶ እርሱም በወንጌል ሥራ እንዲያብራቸው አደረገ ።

ጉዞውን የጀመሩት በትንሽዋ እስያ ውስጥ ያሉትን አገሮች በመጎብኘት ነበር ። በሄዱበትም አገር ሁሉ ወንጌልን ሲሰብኩ ሳሉ አምነው የተቀበሉት ከዕለት ወደ ዕለት ለቤተ ክርስቲያን ይጨመሩ ነበር ።

መንገዳቸውን ወደ ምሥራቅ አገሮች ለመቀጠል አስበው ነበር ። እግዚአብሔር ግን ወደ ምዕራብ እንዲሄዱ በመንፈሱ መራቸው ። ይኸውም በሌሊት ለጳውሎስ ራእይ በማሳየቱ ነው ።

በስተ ምዕራብ በባሕር ማዶ መቄዶንያ በሚባለው አገር አንድ ሰው ቆሞ ፡— ወደ መቄዶንያ ተሻገርና እርዳን እያለ ሲለምነው በራእይ ታየው ። ሐዋርያትም ወደዚያ እንዲሄዱ የእግዚአብሔር ፈቃድ መሆኑን በዚያን ጊዜ ተረዱና በመርከብ ተሳፍረው ወደ መቄዶ

ንያ ተሻገሩ ። ወደ ፊልጵስፎስም ከተማ ደረሱ ። የሐዋ. ፲፮ ፡ ፩—፲፪ ።

ልድያ አመነች ።

ከከተማ ትንሽ ወጣ ብሎ ሴቶች የሚሰበሰቡበት አንድ የጸሎት ስፍራ ነበር ። በእነርሱም መካከል ልድያ የሚሉአት የቀይ ሐር ነጋዴ ነበረች ። እርሷም ከሐዋርያት ቃሉን በናፍቆት ትሰማ ነበር ። ጌታም ልብዋን ከፈተላትና በኢየሱስ አመነች ። በቤተዋም ካሉት ሰዎች ጋር ተጠመቀች ።

በመቄዶንያ አገር የመጀመሪያ የወንጌል ፍሬ ሆና የተገኘች ልድያ ናት ። የሐዋ. ፲፮ ፡ ፲፫—፲፭ ።

በፊልጵስፎስ ወኅኒ ቤት ስለ ሆነው ተአምራት ።

ጳውሎስና ሲላስ በፊልጵስፎስ ውስጥ ሳሉ የሮሜ ሰዎች ተነሥተው ፡— ከተማችንን ያናውጣሉ ፡ ለእኛም ያልተፈቀደልንን ልማዶች ይናገራሉ ብለው ከሰሉአቸው ። በገዢዎችም ትእዛዝ ታስረው ተደበደቡ ። በኋላም ወደ ወኅኒ ቤት ተጨመሩ ። እንዳያመልጡም እግራቸው በግንድ ተጣብቆ ተጠረቀ ።

ጳውሎስና ሲላስ ግን በመንፈቀ ሌሊት እየጸለዩ እግዚአብሔርን በዜማ ያመሰግኑ ነበር ። በዚህም መካከል እግዚአብሔር አስደናቂ የሆነ ተአምራት ሠራላቸው ።

ታላቅ የምድር መናወጥ ሆነ ። ሰውም ሳይነካቸው የወኅኒ ቤቱ ደጆች ተከፈቱ። የእስረኞችም እስራት ተፈታ።

የወኅኒ ቤቱ ጠባቂ ከእንቅልፍ ነቅቶ የሆነውን ነገር ባየ ጊዜ ፡ እስረኞች ሁሉ ያመልጡበኛል ብሎ ደነገጠና ራሱን ለመግደል አሰበ ። ጳውሎስ ግን ፡— ሁላችንም እዚህ አለንና በራስህ ላይ ክፉ ነገር አታድርግ ብሎ ጮኸበት ።

እርሱም ይህንን ሰምቶ ወደ ፊት መጣና ፡— ጌቶች ሆይ ፡ እድን ዘንድ ምን ማድረግ ይገባኛል ብሎ ቢጠይቃቸው ፡— በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ እመን አንተና ቤተ ሰቦችህም ትድናላችሁ አሉት ። በዚያን ጊዜ ወንጌልን ተቀበለ ። እርሱም ቤተ ሰቦችም ተጠመቁ ። በእግዚአብሔር ስላመነ ከቤተ ሰዎቹ ጋር በጣም ተደሰተ ። የሐዋ. ፲፮ ፡ ፯—፱ ።

ከፍ ብሎ የሚታየው ታሪክ እንደሚያስረዳን የሐዋርያት መታሰር እንኳን የእግዚአብሔርን የማዳኑን ሥራ ሊያገደው አልቻለም ። እግዚአብሔር ሥራውን ለመሥራት ሁልጊዜ መንገድ አለው ።

ለ ፡ ተሰሎንቄ ፡ አቴና ፡ ቆሮንቶስ ።

ሐዋርያት በፊልጵስዩስ ከእስራት ከተፈቱ በኋላ ጉዞአቸውን ቀጠሉ ። የጌታን ቃል ለመስበክ ወደ ተሰሎንቄ ደረሱ ። አይሁድ ቢያስጨንቁአቸው ግን የአገሩ ክርስቲያኖች ወንድሞች ጳውሎስንና ሲላስን በሌሊት ቤርያ ወደ ተባለችው ከተማ ሰደዱአቸው ። በዚያም የአገሩ ሕዝብ በተሻለ መንፈስ ቃሉን ሰምተው ተቀበሉት ።

ከዚያም ጳውሎስ ወደ ገናናዋ ከተማ ወደ አቴና ደርሶ በብዙዎች አዋቂዎችና ፈላስፋዎች ፊት የእግዚአብሔርን ቃል ሰበከ ።

ለጊዜው በትዕግሥት ሰሙት ። የሙታን ትንሣኤ አለ ባላቸው ጊዜ ግን ግማሾቹ አፈዙበት ፤ እውነትም አልመሰላቸውም ። እኩሌቶቹ ግን ፡— ስለዚህ ነገር ሁለተኛ እንሰማለን አሉት ። በሰሙትም መካከል እስከ ማመን የደረሱ አሉ ።

ከአቴና ጳውሎስ ወደ ቆሮንቶስ መጣ ። ብዙዎች ሰዎችም የእግዚአብሔርን ቃል ሰምተው አምነው ተጠመቁ ።

በአጭሩ ፡ ሐዋርያት በደረሱበት ስፍራ ሁሉ ቃሉን በናፍቆት የሰሙትና ያመኑበት በርከት ያሉ ናቸው ። ሐዋርያትም ምዕመናንም ከደስታቸው ብዛት የተነሣ እግዚአብሔርን አመሰገኑ ።

ወንጌልን ለማስፋፋት መከራ ማየታቸው የማይቀር ነገር ሆነ ። ስለ ጌታ ብለው ግን ሁሉንም በደስታ ሊያሳልፉ ቻሉ ።

በመጨረሻም በቆሮንቶስ በመርከብ ተሳፍሮ በኤፌሶን በኩል አልፎ ወደ መጣበት አገር ተመለሰ ። የሁለተኛውም ጉዞ ፍጻሜ ሆነ ። የሐዋ. ም. ፲፯—፲፰ ፡ ፳፪ ።

ይህ ካርታ ሐዋርያው ጳውሎስ በሁለተኛው የወንጌል ሰብከት ጉዞ ላይ የተጓዘበትን መንገድ ያሳያል ። በነጥቦች የተመለከተውን መስመር ይመልከቱ ። ከሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ ፲፮፣ ፴፮ ጀምሮ እስከ ምዕራፍ ፲፰፣ ፳፪ ያለው ታሪክ እንደሚያመለክተው ጳውሎስ ከሲላስና ከሌሎች የመንገድ ጓደኞቹ ጋር ቀጥሎ ያሉትን አገሮች ጉብኝቶቻል ።

- ፩. ከኢየሩሳሌም እስከ ሶርያና እስከ ኪልቅያ ።
- ፪. ከኪልቅያ እስከ ደርቤን ።
- ፫. ከደርቤን እስከ ልስጥራ ።
- ፬. ከልስጥራ እስከ ኢቆንዮን ።
- ፭. ከኢቆንዮን እስከ አንጾኪያ ።
- ፮. በፍርግያና በሚሲያ አልፎ ከአንጾኪያ እስከ ጢሮኦዳ ።
- ፯. ከጢሮኦዳ እስከ ፊልጵስቶስ ።
- ፰. ከፊልጵስቶስ እስከ ተሰሎንቄ ።
- ፱. ከተሰሎንቄ እስከ ቤርያ ።

- ፲. ከቤርያ እስከ አቴና ።
- ፲፩. ከአቴና እስከ ቆሮንቶስ ።
- ፲፪. ከቆሮንቶስ እስከ ኤፌሶን ።
- ፲፫. ከኤፌሶን ወደ ቂሣርያ ።
- ፲፬. ከቂሣርያ ወደ ኢየሩሳሌም ።

ሦስተኛው ጉዞ ።

ሀ ፡ በገላትያና በፍርግያ ።

በሦስተኛው ጉዞ ላይ ከአንጾኪያ ተነሥቶ አስቀድሞ በገላትያና በፍርግያ አገሮች አለፈ ። በደረሰበትም ሁሉ የክርስቶስን ደቀ መዛሙርት በእግዚአብሔር ቃል ያጸና ነበር ። የሐዋ. ፲፰ ፡ ፳፬ ። በእነዚህም አገሮች ካለፈ በኋላ ወደ ኤፌሶን መጣ ።

ለ ፡ ጳውሎስ በኤፌሶን ።

የወንጌል መስፋፋት ።

የእግዚአብሔርን ቃል ለማስተማር ጳውሎስ ብዙ ጊዜ በኤፌሶን ቆየ ። በመጀመሪያ ወደ አይሁድ ምክራብ እየሄደ ሦስት ወር ያህል ስለ እግዚአብሔር መንግሥት ያስተምር ነበር ።

በኋላ ግን ሰዎች የክርስቶስን መንገድ ሊሰድቡ ተነሡ ። አለማመናቸውን ገለጡ ። ከዚህም የተነሣ ጳውሎስ በምክራብ ማስተማሩን አቋርጦ ጢራኖስ በሚሉት ሰው ትምህርት ቤት ወይም አደራሽ ደቀ መዛሙርቱን እየሰበሰበ ያስተምር ጀመር ። ይህንንም ሲያደርግ ሁለት ዓመት ያህል በኤፌሶን ቆየ ። በእስያም የኖሩት አይሁድና የግሪክ ሰዎች ሁሉ የጌታን ቃል እስኪሰሙ ድረስ ትምህርቱ ተስፋፋ ። የሐዋ. ፲፱ ፡ ፳—፲ ።

ሐዋርያው ካስተማረው ትምህርት በጌታ ስምም ካደረገው ተአምራት የተነሣ በኢየሱስ እስከ ማመን የደረሱ ብዙዎች ናቸው ። ኃጢአታቸውንም ለመናዘዝ መጡ ። በእነርሱም መካከል አስማተኞችም ነበሩ ። የክርስቶስን ቃል በሰሙ ጊዜ የነበሩበትን የጨለማ ሥራ ለመተው ሲሉ የአስማት መጽሐፋቸውን አምጥተው በሰው ሁሉ ፊት አቃጠሉት ። ዋጋውም ቢታሰብ

አምሳ ሺህ ብር ሆኖ ተገኘ፡ የሚል ቃል በታሪኩ ላይ ተጽፎ ይገኛል። የሐዋ. ፲፱፡፲፩—፳።

ይህ ግሩም የሆነ ታሪክ እንደሚያስረዳን የጌታ ቃል በኃይል ይስፋፋና ያሸንፍ ነበር።

አንጥረኞች ያስነሡት ሁከት።

የቃሉን መስፋፋት ለመከላከል፡ ለወንጌልም ሥራ እንቅፋት ለመሆን የተነሣሡ ሰዎች አሁንም አልጠፉም። በኤፌሶን ከተማ ትልቅ ሁከት ተፈጠረ። ምክንያቱም እንዲህ ነው።

በዚህች ከተማ አሕዛብ አርጤምስ የተባለችውን ጣዖት ያመልኩ ነበር። ለእርስዋም ከብር ሲሉ በከተማ ውስጥ ትልቅና ደማቅ የሆነ ቤተ መቅደስ ተሠርቶ ነበር። ድሚጥሮስ የሚሉት አንድ ብር ሠሪ የአርጤምስን ቤተ መቅደስ ምስሎች በብር እየሠራ ለአንጥረኞች በመሸጥ ብዙ ገንዘብ ያተርፍ ነበር።

የጳውሎስ ስብከት የጣዖትን አምልኮ የሚያፈርስና የሚያስቀር መሆኑን ይህ ድሚጥሮስ ሳይገነዘብ አልቀረምና የአገሩ ሕዝብ ወደ ፊት አርጤምስን ሳያከብሩሉት በቀሩ ምስሎችዋንም ለመግዛት እንደማይፈልጉ የታወቀ ነው። ስለዚህ ንግዳቸው እንዳይበላሽባቸው ድሚጥሮስና ከዚህ ንግድ ትርፍ የሚያገኙ ሌሎችም ሰዎች በከተማ ውስጥ ሁከት አስነሡ።

የኤፌሶን አርጤምስ ታላቅ ናት እያሉ ጩኸት ጀመሩ። ብዙ ሕዝብም ተሰበሰበ። ከጳውሎስ ጓደኞች ሁለቱን ይዘው ወደ ከተማይቱ የጨዋታ ስፍራ ሮጡ። ጳውሎስም ወደ ቦታው ለመድረስ ቢሞክር እብድ የመሰለው ሕዝብ እንዳይገድለው ወዳጆቹ ከለከሉት።

የሕዝቡም ጩኸት እየባለ ሄዶ ሳለ ከተማይቱ በሙሉ በፍጹም ድብልቅልቅ ሆነች። ሁለት ሰዓት ያህል፡— የኤፌሶን አርጤምስ ታላቅ ናት እያሉ ጩኸታቸውን ቀጠሉ።

በመጨረሻ ግን የከተማ ጸሐፊ ሁኔታው አስፈሪ መሆኑን ተገንዝቦ፡— ይህን የመሰለ ሽብር በባለ ሥልጣን ፊት የሚያስከስሰን ይሆናል የማለት ሥጋት ሰላይ ረበት በሕዝቡ መካከል ተነሥቶ ንግግር አደረገ። በብዙ ምክርም ዝም ካሰኛቸው በኋላ በክርስቲያኖች ላይ ጉዳት ሳያደርሱባቸው ወደየቤታቸው ተበታተኑ። የሐዋ. ፲፱፡ ፳፫—፵፩።

ሐ፡ የመቄዶንያና የግሪክ አገር ጉብኝቱ።

ሁከቱ ካለፈ በኋላ ጳውሎስ ምዕመናንን ጠርቶ በእግዚአብሔር ቃል ከመከራቸው በኋላ ተሰናብቶአቸው ወደ መቄዶንያ አገር ለመሄድ ተነሣ። ከዚያም ወደ ግሪክ አገር መጣ። ሦስት ወር ያህል የእግዚአብሔርን ቃል ሲያስተምር ከቆየ በኋላ በመርከብ በቀጥታ ወደ ሶርያ ለመሄድ አስቦ ነበር። አይሁድ ግን በእርሱ ላይ ሴራ ማድረጋቸውን ስለ ሰማ ሐሳቡን ለውጦ በመጣበት በመቄዶንያ በኩል አልፎ ተመለሰ።

ከመቄዶንያም በመርከብ ወደ እስያ ክፍለ አገር ተሻገረ። ወደዚያም ከደረሰ በኋላ ከኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች ጋር ለመገናኘትና ለመነጋገር በጣም ስለ ፈለገ ሚሊጢን ከተባለችው ከተማ ላከባቸው። እነርሱም በመጡ ጊዜ ልብን የሚነካ ምክር ያለበት ንግግር አደረገላቸው። በገዛ ደሙ የዋጁትን የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን ትጠብቁአት ዘንድ መንፈስ ቅዱስ እናንተን ጳጳሳት አድርጎ ለሾመባት ለመንጋው ሁሉና ለራሳቸው ተጠንቀቁ በማለት፡ ይህን ንም የመሰለ መልካም ምክር በመጨመር የቤተ ክርስቲያን አገልግሎታቸውን በትጋት በፍቅርም እንዲያበረክቱ ለመናቸው። የሐዋ. ፳፡ ፳፰።

ይህም ከሆነ በኋላ ወደ ሶርያ አገር በመርከብ ተመለሰ። ከዚያም በእግር ወደ ኢየሩሳሌም በመምጣቱ የሦስተኛው የስብከት ጉዞ ፍጻሜ ሆነ። የሐዋ. ፳—፳፩።

፳፻ ጳውሎስ የክርስቶስ እስረኛ ሆኖ እስከ ሮሜ
ደረሰ ።

ሀ ፡ በቤተ መቅደስ ተያዘ ።

ከፍ ብለን እንደ ተመለከትነው ሐዋርያው ጳውሎስ የክርስቶስን ቃል ለማስፋፋት ሲል ብዙዎች አገሮችን ጉብኝቶ ነበር ። አልፎ አልፎ መሰደድ ፣ መገረፍም ፣ መታሰርም ደርሶበታል ። ቢሆንም የወንጌል ስብከቱን ያቋረጠበት ጊዜ የለም ።

ሦስተኛው የወንጌል ስብከት ጉዞ ካለፈ በኋላ ግን የእግዚአብሔርን ቃል በነጻነት ለመስበክ ብዙ ጊዜ አልተሰጠውም ። ወደፊት ረዘም ያለ እስራት ይጠብቅ ዋል ።

አይሁድ አንድ ቀን በቤተ መቅደስ አግኝተውት ጩኸት አስነሡና ያዙት ። ወዲያውም ሊገድሉት ፈለጉ ። በረብሻው መካከል ግን የሻለቃው ከወታደሮች ጋር ደርሶ ከሕዝቡ እጅ አድኖት በምን ምክንያት እንደ ተነሡበት ለማወቅ ወደ ወታደሮች ሰፈር ወሰደው ። የሐዋ. ፳፩ ፡ ፳፯—፵ ።

ለ ፡ በኢየሩሳሌም አይሁድ ፊት ንግግር አደረገ ።

ጳውሎስ ከሻለቃው አስፈቅዶ በሰፈሩ ደረጃ ላይ ቆሞ ለተሰበሰቡት አይሁድ ንግግር አደረገ ። የራሱን የሕይወት ታሪክ ሲተርክላቸውም በመጀመሪያ ክርስቲያኖችን እንዴት እንዳሳደዳቸው ፣ በኋላም ኢየሱስ በደማከቆ መንገድ ላይ እንዴት እንደ ተገኘው ፣ ከዚያም በቤተ መቅደስ ሲጸልይ ተመስጦ እንዴት እንደ መጣበትና ኢየሱስ ፡— ፍጠን ፣ ከኢየሩሳሌም ተሉ ውጣ ፣ ስለ እኔ የምትመሰክረውን አይቀበሉህምና ብሎ እንዳ ዘዘው ሁሉ አንድ በአንድ ነገራቸው ። ንግግሩንም በመቀጠል ከኢየሱስ ፡—ሂድ ፣ እኔ ወደ አሕዛብ ከዚህ

ወደ ሩቅ እልክሃለሁ የሚለውን ቃል መስማቱን ሊነግራቸው ቻለ ።

እስከዚህ ድረስ በጥምና አዳመጡት ። በውስጣቸው የገነፈለው ቀጣ ግን አላስችል ብሎአቸው በንግግሩ ምክክል አቋረጡትና፡— እንደዚህ ያለውን ከምድር አስወግደው፤ በሕይወት መኖር አይገባውም ብለው ወደ ሻለቃው ጮኹበት ። ልብሳቸውንም እየወረወሩ ትቢያን ወደ ላይ ይበትኑ ነበር ።

የሻለቃውም ንዴታቸውን ፈርቶ በጳውሎስ ላይ ጉዳት እንዳይደርስበት በማለት ወደ ሰፈሩ እንዲያገቡት አዘዘ ። በዚያም አሳደረው ። የሐዋ. ፳፪ ።

ሐ ፡ ጳውሎስ በሸንጎው ፊት ።

አይሁድ በምን ምክንያት እንደ ከሰሱት ለማወቅ ሲል የሻለቃው በማግሥቱ ፊትቶት በካህናት አለቆችና በአይሁድ ሸንጎ ፊት እንዲቆም አደረገ ። በእነርሱም ፊት ንግግር እንዲያደርግ ተፈቀደለት ።

በንግግሩም ላይ፡— ወንድሞች ሆይ፤ እኔ ፈሪሳዊና የፈሪሳዊም ልጅ ነኝ፤ ስለ ሙታን መነሣት ይፈርዱብኛል ብሎ ጮኸ ። በሸንጎውም ላይ ግማሾቹ ፈሪሳውያን ግማሾቹ ሰዱቃውያን ናቸውና ስለ ሙታን ትንሣኤ የማይስማሙ ስለ ሆኑ ጥል ጀመሩና ሸንጎው ተለያየ ። ጳውሎስም እንደ ገና ወደ ወታደሮች ሰፈር ተወሰደ ።

በሁለተኛው ሌሊት ሐዋርያው በታሰረበት ስፍራ ኢየሱስ ተገለጠለትና፡— ጳውሎስ ሆይ፤ በኢየሩሳሌም ስለ እኔ እንደ መሰከርህ እንዲሁ በሮሜም ትመሰክር ልኝ ዘንድ ይገባሃልና አይዞህ ብሎ አደፋፈረው ።

ይህ ቃል ጳውሎስን እንዳጽናናው ለማመን እንችላለን ። ኢየሱስ የተናገረው ቃል አስደናቂም ነው ። ጳውሎስ ነጻነቱን ያጣ እስረኛ ሲሆን በእርሱ በኩል የወንጌል ቃል እንዴት እስከ ሮሜ ድረስ ይደርሳል? እንደሚደርስ ኢየሱስ በዚህ ቃል ሊነግረው ቻለ ። እርሱም የተናገረው ሁሉ ይሆናል፤ ይፈጸማል ። ጳውሎስ ራሱ የክርስቶስን ቃል ለመስበክ ወደ ሮሜ ለመድረስ ተስፋ ያደርግ ነበር ። የሐዋ. ፲፱ ፣ ፳፩ ። አሁን እንግዲህ ባላሰበው መንገድ የፈለገው ነገር ሊሟላለት ነው ። የሐዋ. ፳፫ ፣ ፩—፲፩ ።

መ፡ በብዙ ወታደር ታጅቦ ወደ ቂሣርያ ስለ መሄዱ ።

አይሁድ ጳውሎስን ከመጠን በላይ ስለ ጠሉት ከመካከላቸው አርባ ሰዎች ያህል ፡— እስከንገድለው ድረስ እንጀራ አንበላም ፡ ውኃም አንጠጣም በማለት በመሐላ ተሰማመ ። ለዚህም መንገድ ሲፈልጉ ፡ የሻለቃው እንደ ገና በሸንጎው ፊት እንዲቆም እንለ ምነውና ወደዚያ ለመድረስ በመንገድ ላይ ሳለ አድብ ተን እንገድለዋለን ብለው ተመካከሩ ።

ያደረጉት ሴራ ግን እንዲሳካላቸው እግዚአብሔር አልፈቀደላቸውም ። አገልጋዩን የሚያድንበት የራሱ መንገድ አለው ። የጳውሎስ የእጎቱ ልጅ የአይሁድን ክፉ ምክር ሰምቶባቸው ለጳውሎስ ነገረው ። ልጁም በአንድ መቶ አለቃ እጅ ተመርቶ ወደ ሻለቃው ሊደርስ ቻለ ። የሰማውንም ነገር ሁሉ በምስጢር አጫወተው ።

የሻለቃውም ወዲያው ከመቶ አለቆች ሁለቱን ጦርቶ ፡ ሁለት መቶ ወታደሮችን ፡ ሰባ ፈረሰኞችንም ፡ እንዲሁም ሁለት መቶ ባለ ጦር መሣሪያዎችን አዘጋጁ ፤ ከሌሊቱም በሦስተኛው ሰዓት ጳውሎስን በደገና ወደ ቂሣርያ ወደ አገረ ገዢው ወደ ፊልክስ እንዲያደርሱት ይሁን ብሎ አዘዛቸው ።

ከዚህም ጋር ቀላውዴዎስ ሉስዩስ የተባለው ሻለቃ ስለ ጉዳዩ ለአገረ ገዢው ለፊልክስ ሸኚ ደብዳቤ ላከ ።

ወታደሮቼም በታዘዙበት መሠረት ከሌሊቱ በሦስተኛው ሰዓት ከኢየሩሳሌም ተነሡ ። ጳውሎስ በመካከል በከብት ተቀምጦአል ። ማንም ጠላት እንዳይደርስበትም ወታደር ከፊት ከኋላም ፡ በግራ በቀኝም ከብቦታል ። አራት መቶ ሰባ ወታደሮች ሆነው አንቲጳጥሪስ ወደ ተባለው ስፍራ በሰላም አደረሱት ። በማግሥቱም ሰባው ፈረሰኞች ጳውሎስን እስከ ቂሣርያ ድረስ እንዲያደርሱት ተደርጎ ሌሎቹ ወደ ሰፈራቸው ተመለሱ ። ጠላትም ሳይነካው ጳውሎስ ደገና ሆኖ ወደ ቂሣርያ ደረሰ ። የሐዋ. ጳ። ፡ ፲፪—፴፭ ።

ሠ ፡ ጳውሎስ በፊልክስና በፊስጦስ ፊት ።

ሐዋርያው ወደ ቂሣርያ እንደ ተሰደደ አይሁድ በሰሙ ጊዜ ሊከሰሱት ጠበቃ ቀጥረው መጡ ።

ጳውሎስም ለተከሰሰበት ነገር መልስ እንዲሰጥ ተፈቅዶለት በገዢው ፊት ያለ ፍርሃት ስለ ክርስቶስና ስለ ደኅንነት መንገድ ተናገረ። ፊልክስ በሹመት እስካለ ድረስ ግን በጉዳዩ ውሳኔ ለመስጠት አልወደደም። ስለ ዚህ አዲሱ ገዢ እስኪተካ ድረስ ጳውሎስ እንደ ታሰረ ተቀመጠ።

አዲሱ ገዢ ፊስጦስ ነው። በእርሱም ፊት ሊከስ ሱት አይሁድ ከኢየሩሳሌም ተሰበሰቡ። ብዙ ከባድ ክስም አነሡበት።

ለዚህም ሁሉ ጳውሎስ መልስ ሲሰጥ፡— የአይሁድን ሕግ ቢሆን መቅደስንም ቢሆን ቁሣርንም ቢሆን አንዳች ስንጻ አልበደልሁም አለ።

ፊስጦስ ግን አይሁድን ደስ ለማሰኘት ስለ ፈለገ፡— በእኔ ፊት እንድትፋረድ ወደ ኢየሩሳሌም ልትሄድ ትወድዳለህን? ብሎ ጠየቀው።

ጳውሎስም፡— ወደ ኢየሩሳሌም የምሄድበት ምክንያት የለኝም፤ የቆምሁት በቁሣር ወንበር ፊት ነው፤ ወደ ቁሣር ይግባኝ ብዬአለሁ ብሎ መለሰለት።

በዚያን ጊዜ ፊስጦስ ከአማካሪዎቹ ጋር ተመካክሮ፡— ወደ ቁሣር ይግባኝ ብለሃል፤ ወደ ቁሣር ትሄዳለህ በማት ነገሩን ዘጋው።

ጳውሎስ ወደ ሮሜ እንዲሄድ ተወሰነ። የሐዋ. ፳፬— ፳፮፤ ፲፪።

ረ፡ በመርከብ ወደ ሮሜ ስለ መሄዱ።

ሐዋርያው በተከሰሰበት ነገር ፍርድ እንዲሰጥ ወደ ቁሣር ይግባኝ ማለቱን ሰምተናል። ቁሣር የሚኖረው ግን በመናገሻው ከተማ በሮሜ ውስጥ ነው። ሮሜም ጳውሎስ ከታሰረበት ከቁሣርያ በጣም የራቀ አገር ነው። ወደዚያም ለመድረስ ረጅም የመርከብ ጉዞ ማድረግ ያስፈልጋል።

ለጉዞው መርከብ ተገኘ። ጳውሎስም ሌሎችም እስረኞች ተሳፈሩ። የልዩስ የሚሉት መቶ አለቃ እንዲጠብቃቸው ትእዛዝ ተቀብሎ ነበር።

መራ ወደሚሉት ወደብ ከደረሱ በኋላ እስከ ኢጣልያ የሚደርስ ሌላ መርከብ ተገኝቶ ወደ እርሱ ገቡ። ጉዞአቸው ግን በጣም አስቸጋሪ ሆነባቸው።

ነፋሱ ከወደፊት ሆኖ ከለከላቸውና መንገዳቸውን የቀጠሉት በብዙ ድካም ነው። ነፋሱም እየበረታ ሲሄድ የባሕሩ ሞገድ አስፈሪ ሆነ። የመንገደኞቹም የመዳን ተስፋ እየመነመነ ሄደ። ሁላችንም በዚህ በትልቁ ውቅያኖስ መካከል ሰጥመን መጥፋታችን ነው የማለት ሥጋት አደረባቸው።

እንደዚህ ሲተከዙ ሲፈሩ ሳሉ መንገደኞችን ለማጽናናት ጳውሎስ ተነሥቶ፡— አይዞአችሁ፤ የእግዚአብሔር መልአክ በዚች ሌሊት ተገልጦልኝ ሁላችንም እንደምንድን ነግሮኛል፤ መርከቢቱ ግን ትጠፋለች ብሎ ተናገረ።

እርሱም እንደ ተናገረው ሆነ። መላጥያ ወደ ተባለች ደሴት ከደረሱ በኋላ መርከቡ ከማዕበሉ ግፊያ የተነሣ ተሰባበረ። ሁሉም ወደ ባሕር ተጣሉ። ዋናን የሚያውቁት እየዋኙ ወደ ምድር ሲደርሱ ሌሎችም በሳንቃዎች ወይም በመርከቡ ስባሪ እየተንሳፈሩ ራሳቸውን ለማዳን ችሉ።

መንገደኞቹ በመላጥያ ሦስት ወር ያህል ከቆዩ በኋላ በሌላ መርከብ እስከ ኢጣሊያ መንገዳቸውን ቀጠሉ። ፑቲዩሊስ ወደ ተባለው ወደብ ገብተው ከዚያ በእግር እስከ ሮሜ ድረስ ተጓዙ።

መልአኩ ለጳውሎስ እንደ ተናገረው ሁሉ እግዚአብሔር ከአደጋ ሁሉ አድኖ በሰላም አደረሳቸው። የሐዋ. ፳፯፡፩—፳፰፡፲፬።

ሰ፡ ወንጌል ከኢየሩሳሌም ጀምሮ እስከ ሮሜ ድረስ ተሰበከ።

በኢጣልያ አገር ጳውሎስ ክርስቲያኖችን አገኘ። እነርሱንም በማየቱ በጣም ተጽናና። እስረኛ ነው። ቢሆንም እስራቱ በጣም ጥብቅ አልሆነበትም። አንድ ቤት ተከራይቶ የፈለገውን ሰው ሁሉ እንዲቀበልና እንዲያነጋግር ተፈቀደለት። እንዲህ ሆኖ ሁለት ዓመት ተቀመጠ። ወደ እርሱም ለሚመጡት ሁሉ የእግዚአብሔርን መንግሥት እየሰበከ ስለ ጌታ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ያስተምራቸው ነበር። የሐዋ. ፳፰፡፱—፴፩።

እስረኛ ሆኖ ወደ ሮሜ የተሰደደው በ፶፱ ዓ. ም. ነው ተብሎ ታስቦአል። ስለ እስራቱ ፍጻሜ ግን በሐዋ

ርያት መጽሐፍ የተጻፈልን ነገር የለም ። ሁለት ዓመት ታስሮ መቀመጡን እንጂ ከዚያ በኋላ ጳውሎስ እንዴት እንደ ሆነ ይህ መጽሐፍ አያስረዳንም ።

የወንጌል ቃል አስደናቂ በሆነ ፍጥነት የተስፋፋ ከመሆኑ የተነሣ ሐዋርያው ጳውሎስ ገና በሕይወቱ ሳለ ከኢየሩሳሌም እስከ ታላቂቱ እስከ ሮሜ ዋና ከተማ ለመድረስ ቻለ ። በብዙ በሌላ አገርም ተሰብኮ ነበር።

ይህም ሁሉ በሰው ኃይል ሳይሆን በእግዚአብሔር ኃይል የሆነ ነገር ነው ። በአይሁድ በአረማውያንም መካከል የክርስቶስ የደገንነት ቃል ተሰብኮ የእግዚአብሔር ስም የተከበረና የተመሰገነ ሆነ ።

ጥያቄዎች ።

- ፩. በፊልጵስዩስ ከተማ በመጀመሪያ የጳውሎስን ትምህርት ሰምተው ያመኑት እነማን ናቸው?
- ፪. በሁለተኛው የወንጌል ሰብከት ጉዞ ላይ ከጳውሎስ ጋር የነበሩት እነማን ናቸው?
- ፫. የአቴና ፈላስፋዎች ግማሾቹ የጳውሎስን ሰብከት የናቁት በምን ምክንያት ነው?
- ፬. የወንጌል መልእክተኞች ወደ ኤፌሶን በመጡ ጊዜ ትልቅ ሁከት የተፈጠረው ከምን የተነሣ ነው?
- ፭. ጳውሎስ በቤተ መቅደስ ሲጸልይ ሳለ ተመስጦ መጥቶበት ኢየሱስ ምን አለው?
- ፮. በኢየሩሳሌም ከታሰረ በኋላ ኢየሱስ ተገልጦለት ምን በማለት አጽናናው?
- ፯. በኢየሩሳሌም አርባ አይሁድ ያህል በጳውሎስ ላይ ምን ብለው ተማማሉበት?
- ፰. ሐሳባቸውን የኢየሩሳሌሙ የጦር አዛዥ እንዴት ለማወቅ ቻለ?
- ፱. አይሁድ በጳውሎስ ላይ ሐሳባቸውን እንዳይፈጽሙበት የጦር አዛዥ ሊያድነው ምን ምን አደረገ?
- ፲. ጳውሎስ በተከሰሰበት ነገር ንጹሕ ፍርድ እንዲያገኝ ያቀረበው አቤቱታ እንዴት ነው?
- ፲፩. ወደ ኢጣሊያ አገር ጳውሎስና ሌሎችም እስረኞች ያደረጉት ጉዞ እንዴት ሆነ?
- ፲፪. የጳውሎስ መታሰር ለወንጌል መስፋፋት ጠቃሚ ሆነ ለማለት የምንችለው ስለ ምንድር ነው?